Cena egz. 20 groszy. Nakład 38000 egzemplarzy. Dziś 12 stron.

DZIENNIK BYDGOSKI

Wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt.
Do „Dziennika“ dołącza się co tydzień „SPORT POMORSKI“.
Redakcja otwarta od godziny 8—12 przed południem i od 5—6 po południu.
Redaktor naczelny przyjmuje od godziny 11—12 przed południem.
Rękopisów niezamówionych nie zwraca się.
Redakcja i Administracja w Bydgoszczy, ulica Poznańska 30.
Filje: w Bydgoszczy, ul. Dworcowa 2 — w Toruniu, ul. Mostowa 17
w Grudziądzu, ul. Groblowa 5.

Przedpłata wynosi w ekspedycji i agenturach 3.00 zł. miesięcznie,
9.00 zł. kwartalnie; przez pocztę w dom 3.36 zł. miesięcznie, 10.08 zł. kwartalnie.
Pod opaską: w Polsce 7.00 zł., za granicę 9.50 zł. miesięcznie.
W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie,
strajków itp., wydawnictwo nie odpowiada za dostarczanie pisma,
a abonenci niemają prawa do odszkodowania.

Telefony: Redakcja 326, Naczelny redaktor 316, Administracja 315, Buchalterja 1374. — Filje: Bydgoszcz 1299, Toruń 800, Grudziądz 294.

Numer 283. | BYDGOSZCZ, piątek dnia 7 grudnia 1928 r. | Rok XXII.

Ku porozumieniu.

Warszawa, 5 grudnia.

Od dwóch tygodni pracuje z dużą intensywnością komisja budżetowa Sejmu, rozpatrując preliminarz dochodów i wydatków państwa na rok budżetowy 1929/30. Jak w innych państwach tak i w Polsce śledzi społeczeństwo obrady komisji z wielkiem zainteresowaniem. Budżet, jako t. zw. konieczność państwowa jest wyrazem stosunku społeczeństwa, które reprezentuje parlament, nie tylko do całokształtu życia państwowego, ale przedewszystkiem stosunku do tych, którzy uzbrojeni w ustawy przez parlament uchwalone, kierują okrętem państwowym, czyli do rządu. Przyznanie lub odmówienie kredytów budżetowych decyduje o utrzymaniu lub o zmianie rządu. I jakkolwiek w Polsce nie zawsze i nie we wszystkiem można mierzyć stosunki miarą, jaką przykłada się do stosunków zagranicą, to jednak i u nas uchwały budżetowe wyrażają opinję społeczeństwa na działalność rządu.

Oceniając pod tym kątem widzenia dotychczasowy przebieg obrad komisji budżetowej należy stwierdzić, że większość grup parlamentarnych, reprezentowanych w komisji odnosi się do rządu w sposób rzeczowy, a poniekąd nawet życzliwy. Po tak licznych starciach między Sejmem a rządem, jakich byliśmy świadkami w Sejmie poprzednim a nawet we wiosennej sesji obecnego Sejmu, należało oczekiwać zaognienia walki w sesji obecnej. Widzimy tymczasem objaw bardzo pocieszający, a mianowicie **pewne zbliżenie między rządem a parlamentem.** Coraz częściej tak w komisji budżetowej, jak i w innych komisjach, oraz na plenum Sejmu, padają słowa o konieczności współpracy rządu z Sejmem. Stanowisko premjera obecnego rządu p. prof. Bartla zdaje się wskazywać na to, że słowa te nie są rzucane na wiatr. Oświadczenie prezesa rządu na komisji w sprawie nieprawnego przekraczania przez rząd kredytów uchwalonych przez parlament, wywołało w sferach poselskich znaczne uspokojenie. To, co p. prof. Bartel powiedział o jednolitości rządu w poszczególnych kwestjach, a o jednolitości w sprawach zasadniczych dotyczących państwa, jest dowodem należytej oceny stosunków faktycznych przez premjera. Z tych i wielu innych oświadczeń przedstawicieli rządu widoczne jest zrozumienie, że **wobec istotnie trudnej sytuacji gospodarczej i grożących od wewnątrz i zewnątrz niebezpieczeństw, nie czas na spory między rządem a Sejmem.**

Na złagodzenie wzajemnych stosunków niewątpliwy wpływ wywiera zapewne i to, co się dzieje w łonie klubu, który winien stanowić główną podporę rządu i to nie tylko dlatego, że jest największy, ale i dlatego, że członkowie jego wyszli z wyborów propagując hasła współpracy z rządem. Trudno skontrolować wszystko, co mówi się i pisze o B. B. To jednak zdaje się nie ulegać wątpliwości, że **w łonie tego ugrupowania są poważne tarcia,** które je na zewnątrz osłabiają. Rząd, który najwięcej miał prawo liczyć na B. B. widząc, że zawodzi się w swoich rachubach, musi z konieczności oglądać się za poparciem w innych ugrupowaniach Stąd łagodniejszy kurs w stosunku do Sejmu, stąd też okazywanie gotowości do współpracy widoczne z szeregu wystąpień rządu.

Każdy kochający Ojczyznę obywatel z prawdziwą radością i zadowoleniem patrzy na pomyślniejsze układanie się stosunków między rządem a Sejmem. Wszak chodzi o należyty rozwój państwa, o uzdrowienie stosunków gospodarczych, politycznych i społecznych, o przeprowadzenie i zaspokojenie uzasadnionych postulatów ludności. Tego wszystkiego nie da się zrobić w walce między władzą ustawodawczą i wykonawczą, nie da się zrobić bez nawrotu do zasad prawa i praworządności, bez zmobilizowania wszystkich sił państwowo-twórczych. A twierdzę, że w Sejmie naszym jest mimo wszystko dużo elementów twórczych. Te elementy trzeba skupić. Jest do tego sposobność tak, gdy chodzi o budżet, jak o szereg projektów ustawodawczych, wśród których najpocześniejsze miejsce zająć winna sprawa zmiany ustroju państwowego. Pozatem dojrzała do załatwienia sprawa ustaw samorządowych, reformy systemu podatkowego, walki z komunizmem, uzdrowienie stosunków na kresach itd. Mam wrażenie, że dla tych doniosłych zagadnień znajdzie się w parlamencie większość byle tylko rząd umiał o nią zaapelować. Zrozumiałą jest rzeczą, że apel ten musi być poprzedzony **zaniechaniem pewnych rzeczy, które nie łączą, ale różnią.** Zaniechania te muszą być **obustronne.** Ostatnie tygodnie zdają się wskazywać na to, że nie brak żadnej ze stron dobrej woli wyłączając oczywiście wiecznych malkontentów.

Zabrzeski.

Dwie noty rządu finlandzkiego do Polski.

W sprawie szmuglu wódki przez Gdańsk.

Finlandja grozi niekupowaniem węgla polskiego.

Gdańsk. (AW) Wkrótce ukazać się ma rozporządzenie dotyczące **zakazu wywozu alkoholu** z Gdańska w związku z uprawianiem szmuglu alkoholem przez port gdański **do prohibicyjnej Finlandji.** Według tego rozporządzenia wyroby alkoholowe będą mogły być eksportowane jedynie w ilości ponad 100 ton **za specjalnem pozwoleniem Ministerjum Skarbu w Warszawie.** Rozporządzenie to ukazać się ma na skutek dwu not, które rząd finlandzki wystosował do rządu polskiego i senatu W. Miasta Gdańska, w których to notach rząd finlandzki zastrzegł sobie rzekomo, iż przy niestosowaniu się do tych życzeń wpłynąć będzie musiał na **wstrzymanie importu węgla polskiego do Finlandji.**

Zabójstwo w parku belwederskim dziełem zemsty osobistej.

Domniemany sprawca wypiera się zbrodni.

Warszawa, 6. 12. (tel. wł.) Dochodzenie w sprawie tajemniczego zabójstwa w parku belwederskim jest prowadzone bardzo energicznie. Wczoraj rano zarządzono

obławę w parku Łazienkowskim

przy pomocy psa policyjnego. W budce wartowniczej jednego z dozorców znaleziono jakiegoś osobnika,

Stefana Kossowskiego,

lat 23. Miał on przy sobie rewolwer naładowany trzema nabojami. Aresztowany nie przyznał się do popełnienia zabójstwa. Twierdzi, że podążał do pracy a do parku Łazienkowskiego wstąpił na pogadankę z dozorcą. Natomiast dozorca Kasprzak utrzymuje, że Kossowski powiedział, iż jest bezdomny, i prosił o nocleg.

Kossowski do sierpnia ub. r. pełnił służbę w Belwederze jako

wywiadowca II oddziału

M. S. Wojsk. Wydalony wstąpił do szkoły straży granicznej w Górze Kalwarji, skąd usunięto go w ub. miesiącu. Podobno przypisywał to

intrygom dawnych swoich przełożonych.

Sierżanta Koryzmę znał i miał powody nie lubić go. Do parku belwederskiego zakradł się widocznie

w celu dokonania zemsty.

Po drodze natknął się na sierżanta Koryzmę i zastrzelił go.

Zwłoki zabitego przewieziono już do kostnicy szpitalnej. Na temat zbrodni krążą najróżnorodniejsze wersje i

domniemania.

Sprzeczność wykazuje np. fakt, że wartownicy, jak zeznali, słyszeli 5 do 6 strzałów, gdy tymczasem w rewolwerze znalezionym przy Kossowskim znajdują się jeszcze trzy naboje. Ponieważ rewolwer jego jest bronią 5-cio strzałową, zatem wnioskować można, że aresztowany mógł oddać dwa strzały. Rewolwer ten oraz kule wydobyte z głowy zabitego odesłano do zbadania do rusznikarza.

Hermes nie podpisał umowy drzewnej.

Czy w sprawie traktatu handlowego zajmie takie same nieprzejednane stanowisko? — Głosy prasy niemieckiej.

Warszawa, 6. 12. (tel. wł.) Rozmowy dr. Hermesa z ministrem Twardowskim prowadzone były wczoraj w dalszym ciągu. Hermes odmówił podpisania umowy drzewnej, przez co

przekreślił wstępne porozumienie

zawarte między przemysłowcami drzewnemi obu stron. Prawdopodobnie rząd polski będzie musiał wobec tego zastosować wydatne

ograniczenie przywozu niemieckich towarów do Polski

dla wyrównania bilansu handlowego, ponieważ wywóz drzewa polskiego do Niemiec obecnie zupełnie ustanie.

Na tem tle prowadzone były wczoraj rozmowy o charakterze zasadniczym. Przebieg ich spowodował, że Hermes zaniechał pierwotnego zamiaru powrócenia wczoraj wieczorem do Berlina.

Wczoraj przed południem odbyła się w prezydjum rady ministrów konferencja

w sprawie rokowań o traktat handlowy

z Niemcami. W konferncji uczestniczyli również ministrowie Zaleski, Czechowicz i Kwiatkowski.

Zarówno centrowa „Germania“ jak i demokratyczna „Vossische Ztg.“ nie biorą wcale Hermesa w obronę i

podzielają raczej stanowisko polskie.

Król angielski Jerzy między życiem a śmiercią.

Londyn, 6. 12. (AW) Stan króla Jerzego jest według ostatnich doniesień bardzo groźny Lekarze oświadczają, iż stan obecny jest **walką między życiem i śmiercią.** Katastrofy spodziewać się można każdego dnia. Pomimo ukazujących się w dniach ostatnich wiadomości o polepszeniu się stanu zdrowia, trzeba się liczyć z tem, że stan obecny króla może trwać jeszcze bardzo długo i w każdej chwili wywołać kryzys. W związku z groźną sytuacją w chorobie króla aktualna się staje sprawa regencji, która rozstrzygnięta zostanie prawdopodobnie dopiero po przybyciu księcia Walji.

Ostatni biuletyn donosi, że stan zdrowia króla Jerzego nieco się poprawił. Wczoraj wieczorem jednak stan króla był tak groźny, że **przez radjo ogłoszono, iż król walczy ze śmiercią, na skutek czego przerwano produkcje muzyczne.**

Prezydentem Austrji został katolik Miklas.

Wiedeń, 6. 12. (tel. wł.) Wczoraj po południu zebrało się austrjackie zgromadzenie narodowe celem wybrania nowego prezydenta republiki austrjackiej. W pierwszem głosowaniu otrzymał prezydent rady narodowej Wilhelm Miklas (partja chrześcijańska) 94 głosy, dr. Renner (socjalista) 91 głosów, prezydent policji Schober 25 głosów. Pod wieczór odbyło się drugie głosowanie i dało taki sam wynik, w trzeciem głosowaniu wreszcie **otrzymał Miklas 94 głosy,** Schober 25 głosów, a posłowie socjalistyczni oddali puste kartki.

Wybrany więc został Miklas. Urodził się on 15 października 1862 r. w miejscowości Krems. Poświęcił się on zawodowi nauczycielskiemu i został w latach późniejszych dyrektorem gimnazjum. Przeszedł wtedy do polityki i ostatnio piastował godność prezydenta rady narodowej.

Cziczerin ustąpi ze swego stanowiska?

Moskwa, (tel. wł.) W Moskwie coraz głośniej mówią, że Cziczerin nie wróci już na stanowisko komisarza spraw zagranicznych. Następcą jego ma zostać Litwinow, który oddawna dąży do zajęcia tego urzędu.

Krążą również pogłoski, że w dniach najbliższych mają nastąpić ważne zmiany na wyższych stanowiskach w armji czerwonej. M. in. ma ustąpić zastępca komisarza spraw wojskowych Unszlicht.

Sejm się uspokoił.

Obrady wolne od momentów politycznych.

Warszawa, 6. 12. (tel. wł.) Porządek dzienny wczorajszego posiedzenia Sejmu był obfity. Załatwiono mnóstwo spraw rzeczowych; obrady naogół wolne były od momentów politycznych. Zaczęto od trzeciego czytania

ustawy o uwłaszczeniu byłych czynszowników.

Poseł Kwapiński (P. P. S.) zawiadamia Izbę, że rząd nie podtrzymuje poprawek w drugiem czytaniu, nie uznanych poprzednio przez klub B. B., którego posłowie w czasie głosowania opuścili salę posiedzeń. **Przyjęto ustawę w trzeciem czytaniu** z jedną drobną poprawką.

Potem przystąpiono do trzeciego czytania noweli do ustawy

o szkołach akademickich.

Termin składania doktoratów na wydziale medycznym i prawniczym według starego systemu przedłużono do czerwca 1932 r. Odrzucono poprawkę o skrócenie tego terminu i ustawę w trzeciem czytaniu przyjęto. Dłuższą dyskusję wywołała

nowela do ustawy o kwalifikacjach nauczycieli szkół średnich.

Domagano się przesunięcia o dwa lata ostatecznego terminu składania uproszczonych egzaminów nauczycielskich. Termin ten wygasa z 30 czerwca 1929 r. Sprawę tę uzgodnią kluby z rządem.

W dyskusji wysunięto żądanie

o uznanie dyplomów Wolnej Wszechnicy

za równorzędne z dyplomami innych szkół wyższych, klub ukraiński zaś domagał się zrównania dyplomów zagranicznych z krajowemi.

Przeciw obu wnioskom wystąpił wiceminister oświaty Czerwiński; oświadczyły się za wiceministrem kluby prawicowe i centrowe. W głosowaniu o uznanie dyplomów Wolnej Wszechnicy

wniosek odrzucono

147 głosami przeciw 121. Wniosek Klubu Ukraińskiego, jako połączony z poprzednim, okazał się nieaktualnym. Ustawę przyjęto w drugiem czytaniu.

W drugiem i trzeciem czytaniu przyjęto ustawę o **ratyfikacji układu polsko - włoskiego**

w sprawie uregulowania długu włoskiego

zaciągniętego w r. 1918—1920 na pokrycie dostaw materjałów wojskowych. Po odliczeniu dokonanych spłat, pozostało na 1. 10. 1926 r. 87 625 000 lirów. Spłata rozłożoną jest do końca roku 1930, odsetki bieżące liczone będą nadal. Miesięcznie Polska spłacać będzie 60 milj. lirów, a różnicę wyrównywać się będzie na końcu każdego półrocza. Ratyfikowano

konwencję o międzynarodowym handlu bronią,

dotyczącą kontroli i ujawniania tego handlu. Ponieważ jednak **Rosja nie przystała** na ujawnianie handlu bronią zapomocą kwartalnych sprawozdań — państwa sąsiadujące, m. i. **Polska** od sprawozdań tych są zwolnione.

Rozpatrywano dalej wniosek Klubu Narodowego w sprawie natychmiastowego przedłożenia przez rząd Sejmowi ustawy

o kredytach dodatkowych

na okres budżetowy 1927-28. Dotychczas trwały ożywione dyskusje w tej sprawie w łonie komisji budżetowej. Referuje obecnie poseł Rataj (Piast). Referent przedstawia prawną stronę zagadnienia i jego znaczenie dla gospodarki państwa i kończy: „Na uzgodnienie stanowiska Sejmu i rządu, opinja publiczna zareagowała, przedstawiając to już jako zwycięstwo Sejmu nad rządem, już jako uprzejmość rządu dla Sejmu. Stanowisko to jest błędne. Jeżeli mówimy o jakiemkolwiek zwycięstwie, to o **zwycięstwie prawa** i uprzejmości w stosunku do prawa. Poseł Rybarski (Klub Nar.), wnosi o ustalenie terminu do 15 grudnia, w którym rząd ma wnieść **ustawę o dodatkach kredytowych.** W głosowaniu wniosek odrzucono. (Głosowały za nim tylko Klub Nar. i mniejszości).

Przyjęto jeszcze wniosek o przyjęcie do wiadomości sprawozdania komisji budżetowej, załatwiono szereg spraw drobnych, poczem marszałek zamknął posiedzenie, oznajmiając, że terminu następnego posiedzenia podać ściśle nie może. Poda go w dniach najbliższych drogą piśmienną.

Węgiel polski dla Baltimore i Meksyku.

Gdańsk, 6. 12. (AW) Przed kilku dniami Polsko - Skandynawskie Towarzystwo „Robur" w Gdańsku załadowało **3 000 ton węgla polskiego do Baltimore** na statku „Hans Brogga". Prawdopodobnie sfery handlowe Baltimore chcą wypróbować jakość węgla polskiego, gdyż węgiel tamtejszy jest znacznie tańszy od węgla polskiego.

Wczoraj wyruszył z portu gdańskiego statek z pierwszym transportem węgla polskiego **do Meksyku.**

„Dreibund" odżyje!

Odpowiedź niemiecka na porozumienie francusko-angielskie.

Berlin, 6. 12. (tel. wł.) Donoszą z Genewy, że Mussolini ma przybyć na konferencję do Lugano, a to w celu spotkania się z ministrem Stresemannem. Spotkanie planowane było już od dawna, a **inicjatywa wyjść miała ze strony Niemiec.** Mussolini wyzyskać pragnie obecnie sposobność, że Stresemann znajdować się będzie na granicy włoskiej a, chcąc uniknąć przejazdu przez teren Szwajcarji, uda się do Lugano drogą wodną przez Lago Maggiore.

Zabiegi Stresemanna dążą do **ścisłego porozumienia z Włochami w odpowiedzi na porozumienie francusko - angielskie.**

Z obrad nad budżetem prezydjum Rady Ministrów.

Przemówienie posła Ch. D. Bittnera.

Na posiedzeniu komisji budżetowej głosowano nad budżetem ministerstwa robót publicznych. Sprawozdawca, poseł Chądzyński (N. P. R.) poruszył sprawę kredytów, uchwalonych przez Sejm, a w tym resorsie nie wyzyskanych wskutek sprzeciwu ministra skarbu. Zawiadomił on komisję, że jej stanowisko skuteczne było w tej sprawie, bo przedstawiciel ministra skarbu zawiadomił p. Chądzyńskiego, że kredyt jest otwarty.

W głosowaniu uchwalono budżet ministerstwa robót publicznych z drobnem obniżeniem poszczególnych pozycyj, o charakterze oszczędnościowym. Dalszą dyskusję prowadzono nad budżetem prezydjum Rady Ministrów. Znamienne przemówienie wygłosił przedstawiciel **Ch. D. poseł Wacław Bittner.**

„Wspominano o tem — mówił poseł Bittner — że są w państwie objawy, iż pewne **czynniki niewidzialne** wykonywują **władzę obok rządu premjera,** a ich działalność jest tego rodzaju, że **gromadzi się** w państwie **coraz więcej materjału palnego,** który może doprowadzić **do wybuchu.** Wybuch ten byłby groźniejszy niż w r. 1926, bo objąłby niezawodnie całe państwo. Nie jest nawet najważniejszą rzeczą, że były uprowadzenia i pobicia. Najważniejszem jest to, że wmieszane w to są osoby na poważnych stanowiskach państwowych. Wogóle istnieje psychika samowoli i łamania ustaw. Potwierdza to wystąpienie minister spraw wewnętrznych na komisji, który powiedział wyraźnie, że jeśliby wybuchł konflikt między ustawodawstwem, a interesami państwa — wybrałby to ostatnie. Takie wyobrażenie, że własny pogląd na interesy państwa ważniejszy jest od ustawodawstwa, stanowi groźne niebezpieczeństwo, zwłaszcza w Polsce. Rząd zmierza do naprawienia ustroju. Klub nasz jest za wzmocnieniem władzy wykonawczej, ale daleki jeszcze od systematu, zapomocą którego rząd dąży do takiego celu. Widzimy ustawiczne lekceważenie parlamentu i małostkową walkę z organizacjami, która pociąga w rezultacie wzrost partyj antypaństwowych. Dowodem — wzrost głosów komunistycznych w Warszawie i Łodzi. **Dobra jest walka ideowa o pewien program,** lecz nie wolno prowadzić zapomocą aparatów państwowych obsadzania stanowisk, wyrzucania urzędników, rozbijania organizacyj itd. Metoda taka, do której zaliczamy akcję wyborczą, musi doprowadzić do tego, że stronnictwa zaczną walczyć konspiracyjnie (tajnie), że wzrośnie przepaść między zwolennikami rządu a obozem przeciwnym. Słyszymy wyraźnie od posłów, popierających rząd, że jeżeli nie będzie zmiany ustroju drogą ustawodawczą, przyjdzie do narzucenia ustroju, a to nie trudne. **Nie trzeba do tego szwoleżerów, można Sejm rozwiązać...** Trudność polega na tem, czy zarzucony ustrój można utrzymać. Głosy takie w prasie i w Sejmie są nawoływaniem do zamachów i ogromnem niebezpieczeństwem dla państwa. W państwie demokratycznem rząd zobowiązany jest wytworzyć większość w parlamencie. **Jeżeli kogoś zniszczyć nie można, trzeba z nim współpracować.** Rząd naprawy powinien wystąpić z konkretnym projektem **zmiany ustroju,** a nie pozostawać w jakby wspaniałem odosobnieniu. Trzeba ścisłego poszanowania prawa i sprawiedliwej oceny ludzi. Zwolnienie wojewody Darowskiego spotkało się nawet w organie posła do bloku rządowego z najsurowszą oceną. Stan obecny jest materjałem palnym. Obowiązkiem rządu jest doprowadzić do normalizacji życia w Polsce.

Przemówienie posła Bitnera spotkało się z ogromnem uznaniem przedstawicieli najróżniejszych kierunków polskich.

Poseł **Kiernik** (Piast) skarży się, że **rozwiązuje się sprawozdawcze zebrania poselskie,** a władze domagają się uzyskania pozwolenia na te zebrania, mimo zapewnień ustaw konstytucji. Mówca zarzucił **celowe niszczenie pism obozu przeciwrządowego.**

Poseł **Trąmpczyński** omawia napad na Zdziechowskiego, dziwi się, że premjer Bartel zaprzecza, iż według oświadczenia gen. Dańca nie zna sprawców napadu.

W głosowaniu uchwalono budżet prezydjum Rady Min. i dodatek kredytowy dla PAT'a — 48.000 zł. na utworzenie placówki korespondenta zagranicznego w Londynie.

Dziś posiedzenie dalsze. Obrady toczyć się będą nad budżetem ministerstwa reform rolnych.

P. Bartel stwierdza, że jest reprezentantem rządu na zewnątrz.

Agencja Wschodnia donosi: Sejmowa komisja budżetowa rozważała preliminarz Prezydjum Rady Ministrów. Po przemówieniu referenta posła Polakiewicza, a następnie posła Czapińskiego zabiera głos **premjer Bartel,** stwierdzając, że gabinet oczywiście nie jest jednorodny w ścisłem tego słowa znaczeniu, bowiem gdzie wchodzą w grę ludzie tam **jednorodność nie istnieje. Żaden z rządów,** w których brał udział premjer Bartel **nie był jednolity.** Mimo to premjer Bartel oświadcza, **iż jest reprezentantem tego rządu na zewnątrz.** P. premjer Bartel oświadczył dalej, iż jest szefem rządu w ścisłem tego słowa znaczeniu, bowiem jest on czynnikiem, który uzgadnia prace wszystkich ministrów. Następnie w dyskusji zabrał głos poseł Trąmpczyński, który powrócił jeszcze do sprawy napadu na b. min. Zdziechowskiego.

Czy Kowalski uciekł zagranicę?

Szwajcarska Agencja Prasowa donosi, że skazany przez sądy polskie „biskup" marjawicki Kowalski przyjechał do Zagrzebia z wizytą do Kalogera, starokatolickiego biskupa, skazanego sądownie tak samo, jak Kowalski za niemoralne sprawki.

Wiadomość nie jest nowa. Kiedyśmy o wyjeździe Kowalskiego otrzymali informacje, komunikowaliśmy się z redakcjami dzienników w Płocku, lecz nam odpowiedziano, że o ucieczce „biskupa" Marjawitów nic im nie wiadomo.

Układy polsko-niemieckie podjęte na nowo.

Warszawa, 6. 12. (AW) W prezydjum Rady Ministrów odbyła się konferencja pod przewodnictwem premjera Bartla z udziałem ministrów Zaleskiego, Czechowicza, Kwiatkowskiego i Niezabytowskiego. Omawiana była sprawa rokowań handlowych polsko - niemieckich w związku z nowemi propozycjami niemieckiemi. Hermes odbył następnie konferencję z Twardowskim. Wyjazd Hermesa do Berlina nastąpi dziś wieczorem.

Harrimann zadowolony ze swoich przedsiębiorstw górnośląskich.

Berlin, (tel. wł.) W Berlinie bawi przejazdem amerykański przemysłowiec Harrimann. Wyraził on wobec przedstawicieli prasy wielkie zadowolenie ze swoich przedsiębiorstw na Górnym Śląsku. Natomiast bardzo czarno ocenia współpracę z Rosją, oraz sprawę pożyczek europejskich na rynku amerykańskim, gdyż obecnie kapitał amerykański nabywa przedewszystkiem akcje krajowe.

Parowóz wpadł na wagony.

Z Torunia donoszą:

Dnia 5 bm. o godz. 2 parowóz nr. 21 pociągu pospiesznego nr. 404 najechał na dworcu Toruń-Przedmieście na pociąg roboczy, naładowany żwirem, a skutkiem czego zostały 3 wagony i parowóz uszkodzone. Ofiar w ludziach nie było, winę ponosi przetokowy.

Zjazd Związku Podoficerów Rezerwy D. O. K. VIII. w Toruniu.

Dnia 8 bm. odbędzie się w Toruniu w strzelnicy Bractwa Strzeleckiego wielki zjazd doroczny Zw. Podoficerów Rezerwy D. O. K. VIII.

Estonja.

Pierwszy rząd socjalistyczny.

Tallin. Poraz pierwszy w dziejach 10-letnich socjalista stanął na czele rządu. Ponieważ konstytucja estońska nie przewiduje stanowiska prezydenta, lecz premjer jest zarazem naczelnikiem państwa — zastępuje w razie przesilenia rządowego osobę naczelnika państwa — przewodniczący parlamentu — więc objęcie rządu w Estonji przez socjalistów ma tem większe znaczenie. Skład nowego rządu przedstawia się następująco: premjer: **Reja** (socjalista), sprawy wewnętrzne i sprawiedliwość **Kalbus** (partja pracy), sprawy zagraniczne **Laitik** (chrześcijańska partja ludowa), wojna **Jukkan** (partja pracy), skarb, handel i przemysł **Oins** (socjalista), rolnictwo **Soenbearg** (osadnik), komunikacja **Kösler** (osadnik), oświata, praca i opieka społeczna **Johanson** (socjalista). Nowy gabinet składa się z premjera i tylko 7-miu ministrów, jakkolwiek ustawa o redukcji liczby ministerstw nie została jeszcze uchwalona przez parlament. Nowy rząd będzie rozporządzał większością około 65 głosów na ogólną liczbę 100 głosów.

Nowe przedłożenia podatkowe.

III.

Podatek gruntowy.

Projekt rządowy dotyczy podwyżki pobieranego dotychczas podatku gruntowego. Zwyżka **ta ma wynosić 100%** dotychczasowych stawek państw. podatku gruntowego na obszarze b. zaboru rosyjskiego, 83% czystego dochodu katastralnego w b. zaborze austr. (1 kor. = 1,05 zł), a na ziemiach b. zaboru pruskiego podwyżka wyraża się w wyższem przerachowaniu marki złotej (1 marka zł = 7 zł). Płatnicy opłacający do 18 zł rocznego podatku płacić będą tylko połowę podwyżki, opłacający do 70 zł rocznie tylko 80% podwyżki. Ponadto do kwot pobieranych w myśl projektowanej ustawy niema być doliczany 10% dodatek z r. 1927.

Dodatki komunalne do państw. podatków gruntowych nie mogą przekraczać **150%**, wyjątkowo 200 % za zgodą ministra skarbu. Dodatki komunalne do ceny świadectw przemysłowych podwyższa się z najwyższej normy 30% **do 60%**.

Rząd projektuje, by nowa ustawa weszła w życie od 1 stycznia 1929. Od tego dnia nie mogłyby związki komunalne pobierać: 1) opłat drogowych przewidzianych w ustawie z 10. 12. 1920 o budowie i utrzymaniu dróg oraz w ustawie z 11 sierpnia 1923 o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych; 2) podatków inwestycyjnych z art. 21 ustawy o finansach komunalnych; 3) podatku na pokrycie kosztów leczenia ubogich chorych oraz ubogich chorych żydów (w b. Kongresówce).

Projekt podwyższenia podatków gruntowych jest kamieniem obrazy dla włościan narzekających na przeciążenia podatkowe. Z punktu widzenia zmiany stosunków pewna podwyżka podatku gruntowego jest usprawiedliwiona. Obecnie obciążające stawki datują z r. 1924. Wtedy cena 1 centnara żyta wynosiła 16,04 fr. zł., gdy w r. 1927 podniosła się do 25,23 fr. zł. W tym samym stosunku podniosła się cena innych produktów rolnych. Nastąpiła również w tym okresie nowa stabilizacja pieniądza. W r. 1924 płaciło się za dolar 5,18 zł., dziś 8,90 zł. Szereg podatków jak obrotowy, dochodowy i wszystkie podatki pośrednie dostosowały się do nowej wartości pieniądza, podatek gruntowy zachował poprzednie stawki. Już te dwa zaszłe fakty dostatecznie uzasadniają rewizję stawek podatku gruntowego, która też powinna być przeprowadzona. Czy w tym rozmiarze, jak to projektuje rząd, to sprawa inna. Zapewne na komisji skarbowej sejmu. posłowie razem z rządem rozważą, co należy zmienić w projekcie, by i ludność nie ucierpiała i skarb państwa nie ponosił dalszych strat.. Droga pośrednia niewątpliwie się znajdzie.

4. Podatek przemysłowy od obrotu.

Najwięcej narzekań wywołuje w społeczeństwie podatek obrotowy, czyli przemysłowy. To też od kilku lat pojawiają się w Sejmie wnioski w sprawie zmiany tego podatku, a nawet jego powolnej likwidacji. Rząd niejednokrotnie podzielał poglądy stronnictw sejmowych na konieczność reformy. Niestety projekt noweli przedłożonej przez rząd nie czyni zadość postulatom w tej sprawie. W projekcie jest zawarte jedynie żądanie upoważnienia dla ministra skarbu, by w wypadkach stwierdzonej potrzeby gospodarczej mógł obniżyć stopę podatku obrotowego do 1% nie tylko jak obecnie w stosunku do przedsiębiorstw handlu towarowego hurtowego i w stosunku do przedsiębiorstw dla robót i dostaw (art. 5 ustęp 1 i 4 ustawy z 15 lipca 1925 o państw. podatku przemysłowym), ale również do obrotów przedsiębiorstw handlu detalicznego i drobnego. Niewątpliwie projektowana ustawa oznacza pewien postęp, ale daleką jest od reformy podatku przemysłowego, która jest wprost koniecznością.

W artykule pierwszym starałem się podać istotne postanowienia nowych przedłożeń podatkowych. W normalnych czasach projekty podatkowe nie wywołują większego rozgoryczenia. Inaczej przedstawia się rzecz w Polsce, gdzie obciążenia podatkowe są stosunkowo duże, a polepszenie położenia gospodarczego, a tem samem podniesienie zdolności płatniczej idzie bardzo opornie. W tych warunkach winien minister skarbu unikać nakładania nowych ciężarów, a raczej przez odpowiednie oszczędności budżetu zapobiegać grożącym niedoborom.

Jan Puchałka.

Gazeta, która grała na giełdzie za abonentów,

sprzeniewierzyła 350 miljonów franków.

Paryż, (AW.) Ogromną sensację wywołało tu wykrycie wielkiej afery finansowej. Znane pismo giełdowe **„Gazette du France"** było terenem, na którym afera powstała. Administracja tego pisma zajmowała się prowadzeniem interesów giełdowych dla abonentów, przyczem powierzone w ten sposób 350 milj. franków **„ulokowała" w fikcyjnych akcjach.** Przypuszczają, iż nie jest to ostateczna cyfra nadużyć, gdyż pismo posiadało w całej Francji około **40 oddziałów, które pobierały pieniądze.** W związku z aferą prokurator odbył konferencję z paryskim komendantem policji. Wydano nakaz **aresztowania 2 osób**, a mianowicie niejakiej Hanau, właścicielki pisma, oraz osobnika o nazwisku nie podanem do wiadomości publicznej. Jak się zdaje jest to b. mąż p. Hanau niej Lazare Bloch. Afera zatacza coraz większe kręgi.

Dziwna i droga reklama.

Przeszło 30.000 złotych wydanych na kapelusze przez kapryśną aktorkę.

Cały Paryż mówi obecnie o procesie, który wytoczył znany magazyn mód przy Rue Royale sławnej artystce Cecile Sorel, która już niejednokrotnie była przedmiotem wielkiego zainteresowania publiczności. Madame Sorel uchodziła za kobietę ubraną najwykwintniej i najbardziej elegancko i nie było wypadku, żeby pani Sorel niosła kapelusz **więcej niż jeden raz.** Nadmierny luksus kapeluszy, mimo doskonałych dochodów sławnej aktorki, wprowadził w podziw cały świat paryski.

Skarga wytoczona pani Sorel przez magazyn mód odkryła jednakże w mniej przyjemny dla artystki sposób, tajemnicę niesłychanego bogactwa kapeluszy. Powód domagał się zapłacenia niemniej jak 94250 franków (przeszło 30.000 złotych) za dostarczone kapelusze. Adwokat pozwanej oświadczył przed sądem, iż magazyn mód poczytał sobie **za wielki zaszczyt darowania** artystce kapeluszy i winien nawet być zadowolony z nadzwyczajnej przez to reklamy dla swych artykułów. Niestety nie udało się adwokatowi przedstawić pisemnego dowodu takiej umowy między aktorką a wspomnianym magazynem. Nawet, jeżeli artystka drobny ten proces uważać może za zupełnie udaną reklamę, to „sukces" ten jednakże bardzo drogo ją kosztował.

ZE SWIATA.

Walka cienia z światłem w Afganistanie.

Kabul. Członkowie afgańskich szczepów, stawiających opór z powodu reformy króla Amanulacha podpalili wczoraj wieczorem jeden z najpiękniejszych pałaców królewskich, którego urządzenie było przywiezione z Europy.

Narzeczony umiera na grobie narzeczonej.

Na cmentarzu w pobliżu grobu niedawno pochowanej młodej kobiety, znaleziono w Halberstadt trupa jej narzeczonego, pochodzącego z Altenau w Górach Harcu. Jak się okazuje narzeczeni usiłowali popełnić wspólne samobójstwo w hotelu, jednak dawka trucizny okazała się zbyt słabą dla narzeczonego i podczas, kiedy ona umarła, narzeczony pozostał przy życiu. Nie mogąc znieść rozłąki odebrał sobie życie na jej grobie.

Samochód z 6 podróżnymi wpadł do kanału.

W Meaux pod Paryżem pędzący z dużą szybkością samochód, wskutek nieszczęśliwego wypadku wpadł do kanału. Wszystkich pasażerów samochodu w liczbie 6 zdołano uratować, jednak z ciężkiemi obrażeniami ciała.

Dr. Antoni Marczyński. 151

NIEWOLNICE Z LONG ISLAND

Powieść współczesna.

(Ciąg dalszy.)

Dalej spalimy wszystkie kimona, pyjamy, suknie, bieliznę naszych pensjonarjuszek... Nie!.. Zawsze by coś zostało... Wywieziemy to na statek. Taka masa popiołu wzbudziłaby podejrzenia. Pozostawi pan tutaj najwyżej jedną, dwie osoby. Najpewniejszych. Pan wraz z resztą zniknie stąd

— Tinsel, błagam pana, niech się dowiem wreszcie... Prawn?.. Jakim sposobem? Przecież mówił pan(że on teraz zaopiekował się przemytnikami.

—Mr. Ironfield. już raz powiedziałem, że pogawędkę odłożymy sobie do lepszych czasów Żeby pan nie myślał. że przesadzam, powiem mu krótko: został pan zdemaskowany z dwóch stron jednocześnie Prawn i jakiś Golicyn.

— Goo-liii-cyn?! Ten książę rosyjski? To miał być agent? Szpicel? Nie! Nie uwierzę. Przecież on tutaj zostawił dobre 50000 dolarów.

— Widocznie rodzina którejś z naszych dziewcząt Grimshaw, nie podejrzywając mnie jeszcze. wymówił nazwisko: Golicin... Ale mało tego. Pańska córeczka wysłała doniesienie napisane.

— To kłamstwo! Fałsz! — wtrącił Izaak. — Rachela od miesiąca nie opuszcza łoża... Jest z nią kiepsko, źle, bardzo źle — zasępił się nagle.

— Ona go też nie wysłała ani wczoraj, ani pocztą. Poprostu wsadziła do pustej butelki, którą mocno zakorkowała i pięć tygodni temu wrzuciła w morze, prawdopodobnie z parku. Dość, że ktoś znalazł tę butelkę... aha, jakiś dziennikarz i teraz..

— To niemożliwe — jęczał Izaak, patrząc nieprzytomnie na mówiącego.

— Na usprawiedliwienie pańskiej czułej córeczki muszę dodać, że samo doniesienie pisał ktoś inny — pańska faworytka, he, he, he... miss Traveler!

— Betty?! — Izaak zerwał się na równe nogi i zacisnął pięści...

— Tak — kiwnął głową agent. — Betty Traveler, którą Fox radził sprzątnąć.

— Prawda, prawda — potakiwał tamten, garbiąc się i kurcząc w sobie, jak drapieżny zwierz przed skokiem — więc ona... — syczał zdławionym głosem, ona, ta żmija przeklęta!... Ja jej.. oczy wydrę! zaduszę! zmiażdżę!...

— Ironfield, ostrzegam pana... Jej nie śmie włos z głowy spaść.

— Cooo? Pan jej broni jeszcze?

— Póki jest tutaj — dokończył Tinsel spokojnie. — Załaduje ją pan na statek jak inne... Tam możecie sobie porozmawiać ze sobą, może ją pan zadręczyć. rekinom rzucić, do kotła wsadzić... wszystko jedno, jak wola... Ale tu, wara! Żeby mi tutaj Prawn ani plamki krwi nie znalazł!... Teraz, do rzeczy. Policja tu wkroczy rano. Palac ma być pusty. Aha, na czyje nazwisko jest zapisany hipotecznie? Nie na pańskie? — zdziwił się, widząc ruch przeczący...

— Przepisałem go na córkę — wyszeptał Izaak, jakby zawstydzony.

Tinsel nie mógł sobie odmówić tej przyjemności, aby mu nie rzec:

— Piękny gest... Wdzięczna córeczka odpłaciła się panu serdecznie...

— Milcz, pan.. Uuuh... Jedyne dziecko! Jedyne dziecko! Złe dziecko!

— No, nie jęcz mi pan tutaj! Na statku się pan wypłacze... To nawet dobrze, że pan na jej nazwisko tę nieruchomość przepisał.. Tak. He, he, kolego, kochany kolego Prawn, wiem, że masz na mnie chrapkę, ale zgłupiejesz jutro...

Ironfield nie chciał się jeszcze pogodzić z tą myślą, że został zdemaskowany. Ale kiedy Tinsel go zapewnił, że Betty wymieniła w swem donieśieniu oba nazwiska, zarówno jego jak i Vortwheela, opadł z sił zupełnie. Był jak zdruzgotany, zmiażdżony. Milczał długo, wreszcie przypomniawszy coś sobie, spytał:

— Vortwheel ostrzeżony?

— Naturalnie. Od tego zacząłem. Kropnąłem express depeszę do Miami.

— To dobrze, to bardzo dobrze. Zaczynam oddychać. Pałac może djabli wezmą, ale statek pozostanie i nasza skóra przedewszystkiem.

— Pańskie szczęście, że jacht właśnie powrócił z podróży. Bo gdyby...

— Tfu! — splunął przerażony Izaak, drętwiejąc na samą myśl o tem.

Tinsel podniósł się dość sprężyście. Sytuacja nie przedstawiała mu się już tak beznadziejnie jak przedtem. Należało tylko zniszczyć papiery, korespondencję i księgi handlowe, żeby ani ślad nie pozostał, ani jeden świstek.

— Proszę o klucz od sali peryskopów — rzekł — i proszę mi tam przysłać kogoś ze służby, aby zapalił natychmiast pod kominkiem. Pan zajmie się wyekspedjowaniem dziewcząt — ciągnął dalej tonem komendy — mały Tom panu pomoże; przywiozłem go z sobą. Jeśli starczy czasu, będzie można jedną łódź wysłać do klubu po tamtych naszych ludzi. choć. w najgorszym razie można ich poświęcić. Nie są groźni, wiedzą zbyt mało... No, ale przedewszystkiem wysłać stąd dziewczęta... Głowa do góry, mr. Ironfield. Wstawajże pan i do roboty.

Izaak dźwignął się ociężale. Wręczył agentowi żądany klucz, przywołał telefonicznie Toma, wydał mu instrukcję co do załadowania pensjonarjuszek, potem powlókł się do swego gabinetu. Przy drzwiach natknął się na Tumkura. Na jego widok ożywił się nieco. Pochwycił go za ramię i z nerwowym pośpiechem jął wypytywać o stan zdrowia córki, którą zamierzał przewieźć na statek.

— Słuchaj, — mówił szybko, — powiedz mi szczerze, czy ona przetrzyma nową podróż, czy to nie pogorszy... — urwał nagle, przerażony grobową miną Hindusa. — Więc jest naprawdę bardzo źle? — wykrztusił po dłuższej chwili.

— Sir, odparł znachor, — szedłem właśnie do pana z smutną wieścią.

— Umarła? — wrzasnął Izaak, zataczając się na ścianę.

— No, sir Żyje jeszcze, ale to ostatnia jej noc. Dnia nie doczeka.

Odesłał Hindusa do chorej, a sam, ze zwieszoną głową wkroczył do swego gabinetu. Był zupełnie ogłuszony, przybity. (Ciąg dalszy nastąpi.)

Wiadomości z kraju.

Kształtowanie się cen ziemi.

(AW) Minister Staniewicz wygłosił we Lwowie odczyt na temat „Kształtowanie się cen ziemi w Polsce". Odczyt odbył się staraniem Towarzystwa Ekonomicznego, którego prezes prof. Caro zagaił odczyt. W prelekcji przedstawił minister Staniewicz rozwój cen ziemi w ostatnich latach, przedstawił stanowisko rządu w dziedzinie polityki cen i podkreślił **doniosły wpływ cen na parcelację.** Minister wyraził przekonanie, że jest to raczej zagadnienie zorganizowania popytu na ziemię niż podaży ziemi. Rząd winien dążyć świadomie do kształtowania cen w tym kierunku, by **cena ziemi nie przekraczała jej wartości przychodowej.** W dziedzinie polityki cen ziemi konieczne jest prowadzenie polityki czysto regjonalnej (t. j. zależnie od okolic).

Strajk w Widzewskiej Manufakturze zakończony.

Wskutek ogłoszenia warunków zarządu Widzewskiej Manufaktury już w sobotę część robotników (blisko 700) przystąpiła do pracy. W poniedziałek odbył się wiec robotników, postanowiono od poniedziałku przystąpić do pracy. Zatarg, trwający od 7-miu tygodni, został w ten sposób zlikwidowany.

Kamienicznicy domagają się podwyżki komornego od jednoizbowych mieszkań.

Wiceminister sprawiedliwości Dr. Car przyjął delegację Związku właścicieli realności, która zaprotestowała przeciw zamierzonemu zawieszeniu dalszych podwyżek komornego od lokali jednoizbowych i jednopokojowych z kuchnią. Zawieszenie tych podwyżek zaproponowane zostało przez PPS., w formie wniosku, zgłoszonego do Sejmu. Właściciele realności na pierwszą wiadomość o tym „zamachu" na swoją kieszeń — postanowili zaprotestować przeciw ewentualnemu zawieszeniu podwyżki — i uczynili to w powyższej formie.

Bójka w kinie w Piotrkowie.

W poczekalni kinoteatru „Czary" w Piotrkowie trzech nieznanych osobników, zbliżywszy się do kasjerki, wszczęło z nią sprzeczkę. Gdy na skutek głośnej rozmowy podszedł bileter i zażądał opuszczenia lokalu, jeden z opryszków uderzył go w twarz, a potem ugodził go składanym nożem. Napadniętemu pospieszył personel z pomocą. Nastąpiła interwencja właściciela kina. Napastnicy zbiegli, wkrótce ich jednak ujęto.

Wystawa historyczna miasta Stanisławowa.

Pod protektoratem wojewody Nakoniecznikoff-Klukowskiego, dokonano otwarcia wystawy historycznej miasta Stanisławowa. Wystawa zawiera szereg cennych zabytków miasta z przed przeszło 250 lat.

Gruźlica w Nowym Sączu.

W Nowym Sączu gruźlica uczyniła ogromne spustoszenie. Na gruźlicę umiera rocznie z ogólnej liczby osób 18%, zatem co szósty dzień umiera chory na tę chorobę.

Wybory do rady gminnej w Zakopanem.

Na murach Zakopanego pojawiły się obwieszczenia komisarza rządu dla gminy i uzdrowiska, o wyborach do rady gminnej, które mają się odbyć w terminie od 10. do 18. grudnia. W okresie tym głosują cztery koła ludności. Ogół mieszkańców przyjął wiadomość tę z zadowoleniem.

Ośm wagonów z węglem z szyn wyrzuconych zatarasowało tor pod Katowicami.

Na odcinku kolejowym Kopalnia Römer Niedobczyce, nastąpiło zderzenie dwu pociągów towarowych. Parowóz pociągu nr. 47 uległ rozbiciu, ośm wagonów z węglem, biegnących za parowozem, spiętrzyło się w górę, ulegając poważnemu uszkodzeniu. Załadowany w tych wagonach węgiel rozrzucony został po obu stronach toru. Jeden palacz odniósł ciężkie rany, maszynista i drugi palacz lżej ranni.

Trzy katastrofy lotnicze.

Pod Czechowicami, koło Bielska i w pobliżu Zebrzydowic, koło Kalwarji wydarzyły się trzy katastrofy lotnicze. Podczas przymusowego lądowania samolotu rumuńskiego, lecącego z Paryża do Bukaresztu, por. Okaleno doznał zgniecenia klatki piersiowej, ponieważ samolot przewrócił się. Pod Zebrzydowicami z powodu śnieżycy i złamania śmig oraz sterów i częściowego okaleczenia kadłuba samolotu, musieli pozostali oficerowie rumuńscy przymusowo lądować. Odjechali oni z rannym towarzyszem do Krakowa.

Wielkie polowanie zimowe prezydenta Mościckiego.

W piątek rozpocznie się w lasach komory cieszyńskiej wielkie zimowe polowanie, w którem, prócz prezydenta Mościckiego, wezmą udział ministrowie Składkowski, Miedziński, Niezabytowski, oraz korpus dyplomatyczny z Warszawy.

Michałko „prorok" — najzwyklejszym oszustem.

Działał on wespół z posłami... „Stronnictwa Chłopskiego"

Okazuje się, że cała świętość „proroka" Michałka — to najzwyklejsze, ale bezczelnie i sprytnie urządzone oszustwo. W ostatnich dniach rozpętała się w Michałowie istna orgja oszustw. Opiekunowie Michałka, kowal Berdak i dwaj jego czeladnicy, zorganizowawszy handel fotografjami „cudotwórcy" i nędznemi wierszydłami, ciągnęli z tego wielkie zyski, dochodzące dziennie do kilkuset złotych, które obracali po części na pijatyki i zabawy. Policja opiekunów tych aresztowała. Rewizja, przeprowadzona w kuźni, stwierdziła oszukańczą grę całej szajki. Znaleziono korespondencję Michałka z trzema fotografami, z którymi zawarł on formalne umowy na dostawę jego fotografji. Pozatem znaleziono kilka latarek elektrycznych, przy pomocy których kowal puszczał przez dziurę, wywierconą w pułapie, snop światła, okalającego głowę Michałka „aureolą świętych".

Ustalono, że duszą całego oszukańczego przedsięwzięcia był poseł Dziduch, który wespół z swym zaufanym pomocnikiem, Bednarzem, i posłami Stronnictwa Chłopskiego, Mochniejem i Czernickim, uprawiał propagandę wywrotową wśród włościan, przybyłych zobaczyć „świętego". Michałko na razie przebywa w Michałowie. Otrzyma on w tych dniach opiekę odpowiedniejszą i oddany będzie do szkoły rzemieślniczej.

Nowa sekta religijna pod Piotrkowem.

„Batyści" — czciciele „świętego" bata...

W gminie Bogusławice pod Piotrkowem powstała wśród kolonistów niemieckich nowa sekta religijna. Głównym symbolem obrządku religijnego nowej sekty jest bat, którym biczują się wyznawcy do krwi. Od bata sekciarze nazywają się batystami. Batystom nie wolno pić wódki, palić papierosów, ani jeść wieprzowiny. Nie uznają oni niedzieli i świąt a święcą sobotę. Szczególnie charakterystyczny jest zakaz noszenia brody i wąsów. Agenci, chodzący po wsiach, tłumaczą ten zakaz bardzo oryginalnie: Po śmierci wszyscy batyści stają się aniołami, a przecież anioły ani wąsów ani brody nie noszą...

Nauka — literatura — sztuka.

Józef Marja Hoene-Wroński.

(W 150-tą rocznicę urodzin i 75-tą rocznicę zgonu).

(z) Staraniem **Instytutu Mesjanicznego,** założonego w r. 1919 w Warszawie **celem kultu myśli Hoene-Wrońskiego,** dokonano przekładu kilkunastu najważniejszych dzieł naszego myśliciela. Ukazały się: **„Propedeutyka mesjaniczna", „Prodrom mesjanizmu", „Prolegomena do mesjanizmu", „Stworzenie absolutne ludzkości", „Poręczenie religijne mesjanizmu", „Filozofja pedagogiki", „Kodeks prawodawstwa społecznego absolutnego"** i inne. Ostatnim tomem prac Hoene-Wrońskiego, niedawno wydanym przez wspomniany Instytut, jest **„List do papieży o naglącej potrzebie obecnej spełnienia religji".**

Ogółem Wroński wydał około 105 prac, niemal drugie tyle pozostawił w rękopisach. Pisał przeważnie po francusku. Filozofję swoją Wroński nazwał **mesjanizmem** — jako zajętą przyszłemi losami ludzkości. W „Prodromie" (1831) rozwodzi się **H.-W.** szeroko nad stanem ludzkości współczesnej, ujawniając historycznie i filozoficznie zbliżające się przesilenie jej choroby. Jego **filozofja achrematyczna,** dotycząca prawdy, wyższej nad filozofję i teologję, ma zbawić człowieczeństwo. **Wroński doszedł do przekonania o świetnej przyszłości w Europie Słowian,** zwłaszcza Rosji.

Jego mesjaniczne dążenia i uroszczenia wywołały ostrą krytykę i — mimo ich wielkości — nie przyniosły mu nic, prócz nienawiści, zawodów i nędzy.

Nie zrozumiany przez społeczeństwo ani francuskie, ani polskie, Wroński, wśród najcięższych warunków życia nie przestawał snuć coraz nowych planów i zamysłów.

W ostatnim roku życia opracował matematycznie wywiedzioną, przeciw Laplace'owi skierowaną teorję przypływu morza; ministerstwo francuskie marynarki teorję tę jednak odrzuciło, pogrążając uczonego w determinacji. Dobity zgryzotami, zmarł w sierpniu 1853 w Neuilly pod Paryżem. Tamże pochowany.

Hoene-Wroński był bezsprzecznie jednym z największych myślicieli świata w dziejach całej ludzkości.

Nowe towarzystwo wydawnicze polskie.

Z inicjatywy p. Aleksandra Erbe i przy jego wybitnem poparciu materjalnem powstało w Warszawie towarzystwo wydawnicze im. Mikołaja Reja. Prezesem towarzystwa jest senator Evert, wiceprezesem ks. Semadeni.

Organizacja ma na celu wydawanie dobrych i tanich książek dla czytelnictwa polsko-ewangelickiego z groszowych składek tygodniowych. Dotychczas zgłosiło się 1000 członków.

DROBIAZGI LITERACKIE.

Praca o światopoglądzie Lessinga.

Prezydent Rzeszy Niemieckiej ustanowił nagrodę w sumie **5000 marek** za najlepszą pracę o **światopoglądzie poety Lessinga.** Nagroda nadana będzie 15-tego lutego 1931, w 150-lecie śmierci Lessinga.

* * *

Karol Irzykowski nie przyjął nagrody w sumie 2000 zł, przyznanej mu za działalność krytyczno-literacką przez polskie towarzystwo wydawców książek.

* * *

(z) **Otto Heuschele** wydał w Lipsku **antologję** współczesnych liryków niemieckich p. t. **„Młoda liryka niemiecka".** Heuschele podkreśla, jak jego poprzednicy, że trzydziestu siedmiu liryków nie wiąże z sobą nic, prócz — ich młodości. Dwudziestu dwóch z tych młodych poetów urodziło się przed r. 1900.

* * *

(z) Z całym pietyzmem przygotowuje się szwajcarski świat artystyczny do uczczenia 100-letniej rocznicy urodzin malarza szwajcarskiego Rudolfa Kollera. W „Domu Sztuki" w Zurychu urządzona będzie wielka wystawa dzieł znakomitego artysty-malarza.

Studentki przeszkadzają studentom...

Pewna część studentów w uniwersytecie w Oxfordzie i Paryżu wypowiedziała się za urządzeniem odrębnych wykładów dla słuchaczy i dla słuchaczek.

W Oxfordzie studenci życzenie swoje motywują tem, że koleżanki ujawniają tak nadmierną pilność, iż zmuszają kolegów do współzawodniczenia z sobą w nazbyt wyczerpującej pracy naukowej, pozbawiając ich możności uprawiania należytego ćwiczeń sportowych, które przecież dla mężczyzn są specjalnie ważne.

Studenci pragną się zatem oddzielić od koleżanek, aby nie ulec szkodliwemu, ich zdaniem, nałogowi „obkuwania się".

W Paryżu sprawa ta ma inne zupełnie podłoże. Tam studenci oświadczają otwarcie, że niebezpiecznym dla studjów jest flirt na ławach studenckich.

Studenci paryscy są zbyt gorącymi wielbicielami kobiet, aby nawet w obliczu wiedzy przestali widzieć w koleżance kobietę.

Czyżby rzeźba Fidjasza?

(z) W cieśninie Trikeri przy starem Artemisium wydobyto z morza bronzową, dwumetrową statutę Zeusa. Fachowcy wyjaśniają, że prawdopodobnie chodzi tu o kosztowny pomnik starożytny, może nawet o dzieło Fidjasza.

PROGRAMY RADJOFONICZNE.

PIĄTEK, 7 GRUDNIA.

Poznań (344,8). Godz. 13,,00—14,00: Syg. czasu. Konc. gramof. 14,00—14,15: Notow. giełdy pien., zboż.-tow. i cen targ. Rzeźni miejsk. 14,15—14,30: Komunikaty PAT. 17,35—18,00: Lekcja gry szachowej. 18,00—19,00: Koncert solowy. 19,00—19,20: „Silva rerum". 19,20—19,45: Odczyt pt. „O braku ideału wychowawczego" — dr. Łuczewski. 19,45—20,10: Kurs elem. języka angielskiego. 20,15—22,00: Koncert symfoniczny. (Transm. z Filharmonji Warszawskiej). 22,00—22,20: Sygnał czasu, nadprogram. 22,20—22,40: Komunikaty: gospod., meteor. i PAT. 22,40—24,00: Muzyka taneczna z kawiarni „Esplanada".

Warszawa. (1111). Godz.: 11,56—12,10: Sygnał czasu, hejnał z Wieży Marjackiej w Krakowie, komun. lotn.-meteor. 15,00—15,20: Kom: meteor., gospod. i nadprogram. 15,20—15,45: „Przegląd wydawnictw perjodycznych" — prof. Henryk Mościcki. 15,45—16,00: Nadprogram komunikaty. 16,00—16,55: Koncert gramofonowy. 17,10—17,35: Odczyt. 17,35—18,00: Transmisja odczytu z Wilna. 18,00—19,00: Koncert popołudniowy. 19,00—19,20: Rozmaitości. 19,30—19,55: Odczyt z działu „Higjena i medycyna". 19,56—20,00: Sygnał czasu. 20,00—20,10: Komunikat rolniczy, oraz transm. z Krakowa notowań giełdy zbożowej krakowskiej. 20,10—20,15: Nadprogram, komunikaty. 20,15: Transmisja z Filharmonji Warszawskiej. Po transm. komunikat lotn.-meteor., policyjny, sportowy, nadprogram oraz komunikaty PAT.

Dzikusy śmieją się z Europejczyków.

Dwaj francuscy podróżni Mare Allegret i Robert Gide, odkryli nowe plemię murzyńskie w południowej Afryce.

Ludzie tego plemienia żyją w stanie zupełnie dzikim, nie zabłądził nigdy do nich żaden misjonarz i nie oglądali dotąd „białych twarzy". Widok francuskich podróżnych doprowadził ich do wybuchów nieokiełzanej radości. Przewracali się ze śmiechu po trawie, oglądając europejczyków, którzy wydali im się niezwykle zabawnymi.

W zdumienie wprowadziły dzikusów ubrania białych ludzi.

Szczep Massa — takie bowiem nadają sobie nazwisko — używa wyłącznie stroju adamowego. Odznaką elegancji jest tylko fryzura bardzo starannie ułożona i pielęgnowana. Fryzurę noszą jednak tylko kobiety, mężczyźni strzygą się krótko i kosmyki swych włosów oddają wybrankom swego serca.

Pomimo prymitywności obyczajów kobiety ze szczepu Massa, posiadają wiele wrodzonej kokieterji i wdzięku. Dla śmiesznych przybyszów były bardzo gościnne, gotowały im jadło i zbudowały namiot.

Europejczycy nie mogli się jednak odwzajemnić kosmykami swych włosów, obaj bowiem są łysy, a ten drobny niedostatek natury, wywołał słuszne niezadowolenie murzynek.

Z WIELKOPOLSKI i POMORZA

Koronowo.

Z Tow. Ludowego. Ub. niedzieli odbyło się zebranie Tow. Ludowego, które zagaił ksiądz Żelewski. Przez powstanie z miejsc uczczono pamięć 10-lecia niepodległości, poczem odśpiewano „Boże coś Polskę". Wykład wygłosił p. Poklękowski na temat rocznicy 11 listopada. Główny referat wygłosił ks. Żelewski na temat „Szkoła wyznaniowa i bezwyznaniowa". Śpiewem „Serdeczna Matko" zakończono zebranie.

Inowrocław.

Z Tow. Terminatorów. Ub. niedzieli w sali Sokolni odbyła się uroczysta wieczornica, urządzona staraniem młodocianych członków Towarzystwa. Ku czci św. Stanisława Kostki ks. Mencel wygłosił okolicznościowe przemówienie o św. Stanisławie Kostce. Po referacie młodzież odegrała trzyaktowy utwór dramatyczny pt. „Dwaj bracia". Jak na amatorów, przedstawienie wypadło udatnie.

Kradzież z włamaniem. W nocy na 1. bm. w majątku Łąkocin naszego powiatu do pałacu p. Znanieckiej włamali się złoczyńcy przez okno piwniczne i skradli broń palną, dwa futra na oposach, 7 płaszczy, aparat fotograficzny i inne przedmioty ogólnej wartości około 6 tys. zł. Śledztwo wykazało, że włamywaczy było trzech. Dalsze poszukiwania złodziei są w toku.

Bandycki napad. Dwóch rabusiów napadło na niej. Pawła Halmana, któremu wydarto ciężko zapracowane 170 zł i jeszcze go pobili. Policja czyni poszukiwania owych bandytów.

Widowiska. W poniedziałek, 3. bm. gościł u nas zespół operetkowy Teatru Miejskiego z Torunia, który wystawił melodyjną operetkę L. Falla „Różę Stambułu". Przedstawienie to cieszyło się zasłużonem powodzeniem. W kinach młodzież miała w bież. tygodniu piękne a odpowiednie dla siebie filmy, a mianowicie: „Stylowy" 10 aktów „Z życia św. Franciszka z Assyżu". „Pałac" również 10 aktów podróży ekspedycji francuskiej po Afryce środkowej, znakomicie ilustrującej życie mieszkańców tych mało znanych krajów egzotycznych. „Apollo" daje wesołe „Miłostki arcyksięcia". „Pałac" wyświetla dramat „Godzina miłości i śmierci" oraz drugi p. t. „Richard Talmadge". „Salon" ma sensacyjny dramat „Perły i kobiety". „Stylowy" zakończa wyświetlenie filmu „Życie św. Franciszka z Assyżu".

Nowy zarząd osadników pow. inowrocławskiego.

Dnia 3 bm. odbyło się w Inowrocławiu zebranie osadników z całego powiatu, na którem ukonstytuował się nowy nast. zarząd: prezes Paszko Stanisław, Marcinkowo, wiceprezes — Kusztra Jan, Rojewo, Panfil, Murzynko i Kwiatkowski, Lisewo, skarbnik — Wilczyński Wł., Sielec, sekretarz — Orczyk Fr., Sielec.

Włamywacze przed sądem w Inowrocławiu.

Znani na gruncie Inowrocławia włamywacze zasiedli na ławie oskarżonych, oskarżeni o to, że uciekli z więzienia inowrocławskiego i korzystając z wolności, dopuścili się jeszcze jednej kradzieży przy ulicy Solankowej. Sąd uwzględniając okoliczności obciążające, skazał Łuczkę Stefana na 2 lata ciężkiego więzienia, a głównego prowodyra i zawodowego bandytę Milewskiego Andrzeja na 8 lat ciężkiego więzienia. Prócz tego obydwom odebrano prawa obywatelskie na przeciąg 10 lat.

Trzemeszno.

Akademja ku czci powstania listopadowego. Przed miesiącem w gimnazjum męskiem powstało z inicjatywy prof. Stankowskiego „Kółko Historyczne im. Lelewela". Otóż członkowie wyżej wymienionego Koła urządzili w ub. niedzielę obchód rocznicy powstania listopadowego. W pięknie udekorowanej auli gimnazjalnej zebrała się publiczność miejsc., zapełniając ją po brzegi. Akademję zagaił prof. Stankowski. Orkiestra smyczkowa Kółka Histor. odegrała z werwą utwór muzyczny pt. „Jan III. Sobieski" Miller'a. Akompanjował p. prof. Stankowski. Aby uprzytomnić zebranym martyrologję bohaterów z r 1831, uczeń VIII. kl. p. Dzikowski wygłosił bardzo starannie opracowany referat. Całość wypełniły wiersze okolicznościowe, recytacja wyjątku z „Pożarów i zgliszczy" Rodziewiczówny, występy śpiewacze członków Kółka, oraz orkiestra, która odegrała „Les ad'eux" Ogińskiego oraz „Poeta i włościanin" Suppe'ego. W końcu dyrektor gimnazjum p. Nowaczkiewicz wzniósł okrzyk na cześć Rzeczypospolitej Polskiej, poczem wspólnie odśpiewano „Boże coś Polskę".

Konferencje i zjazdy duchowieństwa w Poznaniu.

W dniu 10. grudnia rb. o godz. 17.30 odbędzie się w Poznaniu w Seminarjum duchownem konferencja dla księży m. Poznania, na którą złożą się referaty: „O współżyciu kapłańskiem" — ks. prof. dr. Baranowskiego, i „Nędza mieszkaniowa" — ks. dyr. Janiaka.

W dniu 13. bm. o godz. 10.30 przed poł. odbędzie się w Poznaniu na sali rekreacyjnej Seminarjum Duchownego Wielkopolski Zjazd Misyjny duchowieństwa archidjecezji Gnieźnieńskiej i Poznańskiej z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie wraz ze słowem do członków „Misyjnego Związku dla duchowieństwa" — ks. kan. Zborowski; 2) „Idea misyjna" — ks. kan. prof. dr. Hozakowski; 3) „Jak może i powinien duszpasterz wpływać na rozszerzenie Dzieła św. Dziecieństwa" — ks. dyr. H. Król; 4) „Nasz obowiązek wobec Papieskiego Dzieła Rozkrzewiania Wiary" — ks. Kaz. Bajerowicz.

Krwawa awantura nożownicza w Poznaniu.

Z Poznania donoszą: Dnia 4. bm. w restauracji niej Jóźwiaka, przy ul. Chwaliszewo wynikła krwawa awantura, ponieważ gospodarz odmówił wódki dostatecznie już pijanym gościom.

Za gospodarzem utworzyło się stronnictwo z reszty gości, w gronie których znalazł się pijący wódkę z innym szeregowiec 58 p. p. Charulewski. Między stronami wynikła sprzeczka, która przeistoczyła się w zaciętą bójkę. Bójka ta, w czasie której wirowały stoliki, fruwały talerze i flaszki i zgasło światło, zakończyła się krwawą przegraną Kaźmierczaków. Znieważony przez nich Charulewski pochwycił leżący na stole nóż rzeźnicki i natarł na nich, zadając im ciosy w twarz, ręce, głowę szyję, i plecy. Ostatecznie udało się Kaźmierczaków wraz z Rucińskim i resztą kompanji wyrzucić na ulicę. Mimo to jednak walka nie ustawała i ci atakowali jeszcze restaurację, bijąc w drzwi i tłukąc szyby. Zatelefonowano po policję i Pogotowie. Przybyły na miejsce lekarz Pogotowia również nie mógł sobie dać rady z jednym z ranionych Janem Kaźmierczakiem, który się na niego rzucił i chciał go pobić.

Pożary nie ustają. Przed tygodniem w ciągu jednej nocy spłonęły trzy stodoły, zaś w ub. niedzielę o godz. 3 nad ranem zbudziła mieszkańców miasta syrena pożarowa zwiastując nowy pożar. Zapaliły się prawie równocześnie stodoła p. Schwersenzcza oraz stóg p. Zadowa. Mając do czynienia z materjałem łatwopalnym straż pożarna musiała ograniczyć swą akcję tylko do ochrony innych stodół. Pożar w obu wypadkach powstał wskutek podpalenia. Stwierdzono mianowicie, że w drzwiach stodoły zrobiono otwór, którym podrzucono ogień. Straty powstałe, są znaczne.

Przedstawienie dziatwy szkolnej. W bież. sobotę, dnia 8. bm. urządza miejsc. szkoła powszechna w sali p. Mikulskiego swe doroczne przedstawienie szkolne. Odegrane zostaną trzy ładne sztuczki teatralne. Początek przedstawienia ze względu na dziatwę szkolną punktualnie o godz. 6 wiecz. Próba generalna odbędzie się w piątek, 7. bm. Czysty dochód przeznacza się na gwiazdkę dla biednych dzieci.

Okazały dom. Na miejsce spalonego w bież. roku domu wraz z piekarnią p. Nowickiego, pobudował tenże ładny budynek dwupiętrowy. Budowa domu dobiega końca.

Strzelno.

Osobiste. Zawarli związek małżeński p. Ciapa Józef, kierownik tartaku z Poznania, z p. Lewandowiczówną Jadwigą ze Strzelna, córką p. Dyonizegc Lewandowicza. Dnia 30 ub. m. p. Jerzykowski Kazimierz, rzeźnik z Poznania z p Gruszczyńską Wiktorją ze Strzelna.

Obchodzili srebrne gody małżeńskie pp. Tomasz i Franciszka z Biniakowskich Hubertowie. Na intencję jubilatów odprawioną została msza św., od ołtarza przemówił do jubilatów ks. radca Czechowski. P. Hubert jest członkiem tut. rady miejskiej, ostatnio zaś został wybrany członkiem magistratu m. Strzelna.

Tow. Kat. Rob. odbyło swe zebranie w salce parafjalnej. Odczyt na temat 10-lecia niepodległości wygłosił p. przewodniczący. Na zebraniu uchwalono urządzić w lutym (w 1 niedzielę) występ zimowy, połączony z przedstawieniem amatorskiem pt. „Czartowska ława" dramat ludowy w 4 aktach. W czasie zebrania przybyli na zebranie zaproszeni: prezes okręg. p. Świtek, p. prof. Jagielnicki, oraz p. Fejnikowski, dyrektor Spółdzielni „Zgoda" z Inowrocławia. Po powitaniu gości przemawiał prezes okręg. oraz p. dyrektor Fejnikowski i Jagielnicki.

Wystawa eksponatów szkolnych z powiatu strzelińskiego odbędzie się w Strzelnie dnia 8, 9 i 10 bm. w dawniejszej szkole ewangelickiej przy ul. Szerokiej. Uroczyste otwarcie wystawy nastąpi dnia 8 bm. o godz. 11,30, którą zwiedzać będzie można od godz. 9 rano do 6 wiecz. Wstęp 20 groszy od osoby.

Z Kasy Chorych. Rozpisane wybory do Rady Kasy Chorych w Strzelnie na dzień 9 bm. dla ubezpieczonych, a na dzień 16 bm dla pracodawców nie odbędą się, gdyż w obu grupach złożono tylko jedną ważną listę kandydatów.

Walka z gruźlicą. Zarząd lokalny Towarzystwa Przeciwgruźliczego w Strzelnie urządza w czasie od 1 bm. do 10 stycznia 1929 r. „Dni przeciwgruźlicze", które będą poświęcone propagandzie walki z gruźlicą, przez odpowiednie odczyty, wykłady z przeźroczami lub za pomocą filmów, oraz przez rozsprzedaż specjalnych nalepek przeciwgruźliczych, w cenie 10 gr. szt.

BYSZEWO. Uroczystość 10-lecia niepodległości obchodzono tu niezwykle uroczyście. Fakt ten niezwykle dodatnio świadczy o uczuciach patrjotycznych miejs. obywatelstwa.

POZNAŃ. 75-lecie Tow. Pań św. Wincentego a Paulo. Dnia 9 i 10 bm. Konferencja św. Józefa w Poznaniu obchodzić będzie jubileusz 75-lecia pracy charytatywnej. To wielkie święto uczci całe społeczeństwo, bo od tej skromnej instytucji rozpoczęło się i promieniowało na całą Wielkopolskę i Pomorze miłosierdzie zorganizowane dzisiaj w 128 konferencjach.

Podniosłe uroczystości rozpoczną się akademją w Auli Uniwersyteckiej dnia 9. bm., 10 bm. Mszę św. celebrować będzie J. E. ks. Kardynał Prymas Hlond.

RADUSZ. 10-lecie niepodległości obchodzono tu bardzo uroczyście. Program uroczystości był wszechstronnie pomyślany i sprężyście przeprowadzony, co przynosi chlubę patrjotycznemu obywatelstwu.

KCYNIA. Wyjaśnienie. Od adwokata p. Michała Śmigielskiego z Kcyni otrzymaliśmy nast. wyjaśnienie: W num. 233 „Dzien. Bydg." umieszczoną została notatka p. t. „Wypadek samochodowy", w której niezgodnie z prawdą podaje się, iż winę wypadku ponosi woźnica powózki.

Imieniem i z polecenia mego mandanta p. Czesława Dreżewskiego, leśniczego państwowego w Dziewierzewie, który ową powózką był jechał, wyjaśniam, że woźnica tej powózki wypadku nie zawinił, a przeciwnie całą winę ponosi kierowca samochodu p. Falerczyka.

Wynika to ponad wszelką wątpliwość stąd, że uszkodzona została przez samochód tylnia część powózki. Gdyby powózka w momencie przed wypadkiem skręcała w lewo, to, skoro samochód wymijał ją z lewej strony, musiałby uderzyć w przednią część powózki i w konia, jako najbardziej w lewo wysuniętych.

To jednak nie miało miejsca.

Bukówiec.

Pomnik wolności. Z okazji rocznicy 10-lecia niepodległości zawiązał się komitet z p. Żurą, insp. Kontroli Skarbowej, Kozłowskim, kier. szkoły, Eckertem, wójtem i Kaczmarkiem z Bramki na czele. Na pamiątkę obchodu tej rocznicy zostanie wybudowany w Bukówcu pomnik wolności. Zapoczątkowanie tego dzieła już nastąpiło, a mianowicie na gruncie gminnym przy ul. Dworcowej usypano kopiec, a na nim umieszczono kamień na którym wyryto cyfry 1918 - 1928. Poświęcenia tego kamienia dokonał przy udziale towarzystw, szkół i tłumów obywatelstwa jeden z Ojców Misjonarzy z Górnej Grupy. Tego samego dnia odbyło się poświęcenie i uroczyste otwarcie bibljoteki T. C. L., znajdującej się u p. Subkowskiej.

Tuchola.

Z Tow. Pań św. Wincentego a Paulo. Ub. niedzieli odbyło się zebranie tut. Tow. Pań św. Wincentego a Paulo. Obradom przewodniczyła prezeska p. Gundermannowa, znana działaczka społeczna na gruncie tucholskim. W toku obrad uchwalono: urządzić gwiazdkę dla ubogich miasta, w czasie karnawału urządzić zabawę, by powiększyć fundusze kasy Tow. Urozmaiceniem zebrania był odczyt treści religijnej na temat „O wychowaniu dzieci", wygłoszony przez ks. kanonika Wegnera.

Fatalne skutki nieostrożności. W ub. poniedziałek zdarzył się w sąsiedniej wiosce Kiełpin pod Tucholą nieszczęśliwy wypadek. U gospodarza p. Talaśki było bicie gęsi, które następnie opalano, do czego użyto okowity. Obok paleniska stała butelka, która nagle zapaliła się, rozpryskując się na otaczających. Skutek tego wypadku był fatalny, pięć osób doznało silnych popaleń twarzy a nawet rąk.

Wiadomości z Gniezna.

Pożar stodoły. W ub. tygodniu wybuchł pożar w zabudowaniach gosp. Jana Krzyżaniaka ze Skiereszewa. Pastwą płomieni padła stodoła z maszynami rolniczemi oraz bryczka; szkodę pokrywa ubezpieczenie.

Na Tydzień Policjanta złożyli: p. dr. Kroll 30 zł, Wielkopolska Garbarnia 200 zł, ks. bisk. Laubitz 50 zł, p. Henze 50 zł, Rolnik 50 zł, Bacon - Eksport 50 zł, p. Wojciechowski 20 zł, p Ptschyody 25 zł, p. dr. Tomaszkiewicz 25 zł, p. Kaszewski 15 zł, p. Zaleski 15 zł, p. dr. Pietrowicz 10 zł.

6-tygodniowy kurs instruktorski przysp. wojskowego dla podoficerów rezerwy zostanie zorganizowany w styczniu; uczestnicy kursu będą skadrowani i otrzymają wyżywienie, umundurowanie oraz przejazd na koszt wojska. Pomyślne zakończenie kursu zalicza się jako odbycie jednego ćwiczenia w rezerwie. Zgłoszenia na kurs należy nadesłać do dnia 10. bm. do p. por. Śliwińskiego, 69 p. p.

Wykłady religijne. Staraniem Tow. Czytelni Lud. odbywać się będą w każdy czwartek adwentu wykłady religijne w auli szkoły handlowej. Pierwszy wykład w dniu 6. bm. wygłosi ks. prof. dr. Wronka na temat „Liturgja adwentowa", drugi w czwartek, dnia 13 bm. rektor dr. Żychliński „Natura ludzka wobec ostatecznego swego przeznaczenia", trzeci w czwartek, dnia 20. bm. ks. rekt. dr. Żychliński: „Pierwiastki Boże w człowieku". Wstęp — dowolne datki.

Spłoszenie się koni spowodowało w ub. sobotę panikę na ulicy Tumskiej i Poznańskiej. Koń, zaprzężony do wozu gosp. Jana Wieczorka z Arkuszewa, najechał jedynie na ogrodzenie, otaczające kwietnik przed pałacem arcybiskupim i uszkodził je na przestrzeni 7 mtr.

Aresztowano w ub. sobotę znanego złodzieja recydywistę Józefa Kaweckiego, zamieszkałego przy ul. Poznańskiej za kradzież mąki z przedsionka piekarni p. Badyny; drugi sprawca Michał Kowalski ukrywa się przed okiem policji.

Zebranie konstytucyjne Czeladzi Rzemieślniczej wszystkich zawodów w celu przystąpienia do Związku Tow. Czeladzi Rzemieślniczej na wojew. Poznańskie odbędzie się w czwartek, dnia 6. bm. o godz. 7,30 wiecz. w sali Strzelnicy.

Wystawa robót kobiecych w Gnieźnie odbędzie się w dniach od 8 do 12 bm. staraniem Tow. Opieki nad Żłóbkiem w auli szkoły handlowej. Wystawione będą wszelkiego rodzaju roboty ręczne, lalki, kwiaty, ozdoby choinkowe itp., przyczem nadarza się okazja sprzedaży tych przedmiotów. Przyjmowanie i zapis eksponatów nastąpi w piątek, od godz. 14 w auli szkoły handlowej. Uroczyste otwarcie wystawy nastąpi w sobotę, dnia 8. bm. o godz. 12 w poł. Wstęp 50 gr.

Kradzieże. Gosp. Czesławowi Michałowskiemu z Imielinka pow. Gniezno, skradziono w ub. tygodniu ul pszczół. — Podczas zabawy w Nowejwsi - Podgórnej, pow. Września, skradziono nauczycielowi Ostojskiemu skrzypce, wartości 150 zł. — W ub. piątek dokonano włamania do mieszkania Stanisława Pawlaka w Kołaczkowie, pow. Września i skradziono różne rzeczy, wartości 400 zł.

Posterunek P. P. we Wrześni ujął dawno poszukiwanego za kradzież roweru Wincentego Plucińskiego z Radomia, pow. Gniezno, oraz Walentego Miarkę i Stefana Florczyka, obydwóch z Konina, za pijaństwo i włóczęgostwo.

Z Torunia.

Nocny dyżur ma do dnia 7. bm. włącznie apteka pod „Orłem" Rynek Staromiejski.

Z Teatru Pomorskiego. W czwartek, dnia 6. bm. o godz. 8 wieczorem po raz ostatni operetka L. Falla „Róża Stambułu", która oczarowawszy naszą publiczność świetną grą pp. Zdzitowieckiego, Hajdamowicz, Porębskiej, Lenczewskiego i innych, przepychem wystawy, pięknymi tańcami naszego baletu — ustąpić musi w pełni powodzenia z afisza, przed zbliżającą się premjerą. Ceny miejsc znacznie zniżone.

W przygotowaniu jedna z najpiękniejszych komedji Shakespeare'a „Sen nocy letniej", której wystawą reżyseruje p. Wasilewski. Premjera tej komedji odbędzie się w najbliższą sobotę.

Na wieczny spoczynek. Dnia 4. bm. w godzinach przedpołudniowych odbył się pogrzeb śp. kpt. Berdowskiego Kazimierza, instruktora Ofic. Szkoły Artylerji, zmarłego po operacji ślepej kiszki. Po nabożeństwie żałobnem, które odbyło się w kościele garnizonowym, ciało zmarłego złożono na lawecie, poczem kondukt żałobny ruszył na cmentarz wojskowy. W pogrzebie wziął udział dywizjon honorowy artylerji, korpus oficerski z p. gen. Prychem na czele i oddział podchorążych artylerji.

Grypa w toruńskich szkołach. Jak się dowiadujemy, w związku z rozszerzającą się grypą w szkołach przerwano naukę na przeciąg 3 dni w Państw. Seminarjum Żeńskiem im. Królowej Jadwigi.

Zderzenie szkuta. Dnia 2. bm. najechała barka naładowana żwirem na rusztowanie przy moście żelaznym, skutkiem czego została uszkodzona i poczęła tonąć. Przywołany właściciel przewozu Dittman Antoni barkę przyholował do brzegu obok gołębnika wojskowego.

Trzeci zjazd Ofic. Rezerwy Służby Zdrowia w Toruniu. W niedzielę, dnia 2. bm. odbył się w Toruniu w kasynie 63 p. p. w Toruniu trzeci z rzędu zjazd rezerwowych lekarzy wojskowych, przynależnych do korpusu pomorskiego, z udziałem około 50 osób, na którym po wygłoszeniu trzech fachowych referatów urządzono 6 godzinną grę wojenną z mapami, jako ćwiczenia aplikacyjne. Zjazd powitał szef sanitarny O. K. VIII. pułk. dr. Gilewicz, poczem przemówił do zebranych lekarzy, oficerów rezerwy zastępca szefa departamentu sanitarnego MSWojsk pułk. Pracki. W przerwie między referatami i ćwiczeniem odbył się wspólny obiad koleżeński (bez alkoholu), podczas którego wygłoszono szereg przemówień, m. in. znów zabrał głos pułk. Pracki, pułk. Gilewicz oraz w imieniu kolegów podkreślił dr. Wiecki wielkie korzyści, jakie osiągają uczestnicy zjazdu tego rodzaju, wreszcie zaś dr. Szymański z Grudziądza przemawiał w imieniu federacji obrońców Ojczyzny. Dodać należy, iż zjazdy oficerów rezerwy służby zdrowia odbywają się dwa razy do roku, przyczem na ostatnim zjeździe w Toruniu było nieco mniej uczestników ze względu na odbywający się zjazd lekarzy w Poznaniu.

Zebranie Zw. Podofic. Rezerwy. Zw. Podofic. Rezerwy Koło Toruń zwołuje na dzień 6. bm. o godz. 7,30 wieczorem w sali Strzelnicy, miesięczne zebranie, na które przybycie wszystkich członków jest konieczne.

Kradzieże. Marciniakowi Tomaszowi, zam. w Toruniu, skradziono drzwi wartości 50 zł. Kowalskiemu Leonowi, zam. przy ul. Kopernika nr. 11, skradziono szyld reklamowy. — Malickiemu Stanisławowi, zam. przy ul. Wielkie Garbary 20, skradziono portfel wraz z dokumentami. — Kalinowskiej Gabryeli, zam. przy ul. Podmurnej 65, podstępem zabrano 1 ubranie. Oszustwa dopuścił się Lewandowski Franciszek. Szyszko Aleksandrowi, zam. przy Chełmińskiej Szosie 120, skradziono 1 parę śniegowców i torebkę damską, wartości 29 zł. — Racy Szymonowi, zamieszkałemu przy Rzeźni 57, skradziono 101 dolarów. Sprawcą kradzieży jest Het August, któremu dolary odebrano i zwrócono poszkodowanemu.

Wyjaśnienie Dyrekcji Dróg Wodnych w Toruniu. Dyrekcja Dróg Wodnych w Toruniu nadesłała nam nast. wyjaśnienie: W numerze 231 „Dziennika Bydgoskiego" pojawił się artykuł pod tytułem „Obecny stan żeglugi na Wiśle", który w krytyce dotyczącej przeszkód żeglugi na Wiśle Pomorskiej, podnosi fakta nieodpowiadające prawdzie. Nie jest prawdą jakoby za Włocławkiem na odcinku Wisły podlegającym Dyrekcji Toruńskiej, żegluga towarowo-osobowa, hamowaną była ze względu na brak dozoru i fatalne wytyczanie nurtu. Nie jest prawdą jakoby statki wchodziły w ten teren Wisły zupełnie nie zabezpieczonej od podwodnych przeszkód i wytkniętego nurtu. Natomiast prawdą jest, że od Korabnik (poniżej Włocławka) t. j. od granicy Wisły podlegającej Dyrekcji Toruńskiej, aż do granicy polsko-gdańskiej nurt jest bezustannie przez t. zw. wytycznych u nurtowych wytyczany i wyznaczony bakenami lądowemi, a od Korabnik do Silna tj. na 33 kilometrach pływającemi bakenami w nocy oświetlonemi. Prawdą jest, że wszelkie przeszkody w nurcie, są oznaczone tzw. „bobrem" czerwonym — a w miejscach trudnych do wyminięcia szczególniej przy niskim stanie wody, zawsze oświetlane nocą, pływającym bakenem świetlnym. Prawdą jest, że hawarje statków poniżej Korabnik przypisać należy nie niedbałym zarządzeniom Dyrekcji, lecz jeździe statków poza linją wytyczonego widocznie nurtu co protokularnie stwierdzono.

„Pan" wyświetla piękny dramat wschodni pt. „Zahia córka Sahary". Do tego nadprogram.

„Światowid" demonstruje wzruszający dramat pt. „Cesarski strzelec", ponadto 2 aktowa komedja.

Kino „Corso" daje II serję filmu z cyklu za kulisami cyrku pt. „W sidłach szantażysty". Nadprogram komedja 2 aktowa pt. „Papa nie pozwala".

Karygodne niedbalstwo magistratu.

Majątek miejski „Katarzynki" oddany na pastwę losu. — Magistrat w walce z dzierżawcą rujnuje grosz publiczny.

Niedaleko Torunia znajduje się majątek ziemski, własność Magistratu toruńskiego, oddany w dzierżawę p. Franciszkowi Hoffmannowi, którego zabudowania znajdują się obecnie w stanie godnym politowania i wołające o pomstę do nieba.

W roku bież. wicher który szalał latem w całej Polsce, czyniąc wszędzie spustoszenia, zerwał dach z wielkiego zabudowania, przeznaczonego dla inwentarza żywego, który do dnia dzisiejszego nie jest naprawiony, mimo, że Rada Miejska uchwaliła odpowiednią kwotę na pokrycie budynku. Magistrat jednak nic nie zrobił i prawdopodobnie już w roku bież. nie przystąpi do jego pokrycia. Mury sterczą pod gołem niebem i narażone są na zmienne warunki atmosferyczne. Dzierżawca majątku p. Hoffmann z braku innego pomieszczenia zmuszony jest przechowywać swój inwentarz oprócz świń w prowizorycznej stodole, która nie nadaje się do hodowli bydła, zwłaszcza w porze jesiennej i zimowej, świnie zaś młode i stare trzymane są pod gołem niebem.

Niedbalstwo to ze strony Magistratu należy ostro napiętnować — bowiem naraża ono na poważne straty dzierżawcę i własność miejską, której Magistrat winien być stróżem i opiekunem.

Nie chcemy wchodzić w pobudki, jakiemi kieruje się Magistrat względem swojego dzierżawcy (Magistrat ma zatarg i proces z dzierżawcą na tle dzierżawy), stwierdzamy natomiast, że obowiązkiem magistratu jest naprawić poczynione przez burzę szkody. Leży to w interesie ogółu obywateli.

Grudziądz.

Ulica Starościńska, ulicą marszałka Piłsudskiego. W ub. poniedziałek, odbyło się posiedzenie Rady Miejskiej, na którem jednogłośnie postanowiono, aby ul. Starościńskiej nadać miano ul. marszałka Piłsudskiego.

„Księżniczka Dolarów". W czwartek, dnia 6. bm. odbędzie się premjera operetki L. Falla pt. „Księżniczka Dolarów", do której już od kilku tygodni odbywają się próby pod kierunkiem reżyserskim M. Dowmunta. Grają pp.: Mila Grabowska, H. Jaworska-Wołodzka, Lila Kiślinżanka, K. Ostrowski, M. Dowmunt, J. Sulima Jaszczot, Fr Bay-Rydzewski, S. Zięciakiewicz. Efektowne ewolucje i balet przygotowuje prof. A. Luziński. Wspaniałe dekoracje pędzla art. mal. Styki caćmią wszystko cośmy do tej pory widzieli w tym kierunku na naszej scenie. Bilety wcześniej zamawiać można w dziennej kasie teatru.

W sprawie opłat na rzecz gimnazjum klasycznego otrzymujemy co następuje: Ze względu na ukazanie się notatek w sprawie niepunktualnego uiszczenia taks administracyjnych — zarząd Tow. Rodzicielskiego Gimnazjum Klasycznego wzywa i uprasza rodziców uczniów uczęszczających do zakładu, aby pamiętali i przestrzegali, by taksy były wpłacone w terminie wyznaczonym przez dyrekcję. Dyrekcja jest bowiem obowiązana większą część tej taksy przekazać do Kasy Skarbowej, względnie do Kasy Ministerstwa W. R. i O. P. w pewnym stałym terminie — reszta jest potrzebna na pokrycie bieżących wydatków służby. Zarząd Koła Rodzicielskiego, po wszechstronnem zbadaniu zarzutów, ogłoszonych w „Gońcu Nadwiślańskim" stwierdza, że dyrekcja postąpiła zgodnie z obowiązującemi ją przepisami władz wyższych i na zarzuty nie zasługuje, tembardziej że kwestja odesłania kilkunastu uczniów do domu po zaległą taksę niepotrzebnie przez prasę została rozdmuchana do rzekomego „masowego wydalenia uczniów z gimnazjum".

Ruciński, prezes.

Z grudziądzkiej Rady Miejskiej.

„Z wielkiej chmury mały deszcz".

Parlament grudziądzki odbył swe posiedzenie w ub. poniedziałek pod znakiem zakłopotania, gdy wypełniona szczelnie galerja oczekiwała dreszczu politycznych sensacyj. Centralnym punktem powszechnej uwagi był właśnie punkt ostatni: zmiana nazwy ulic. Rewizja kasy, wybór radców, budżet — wszystkie te kwestje schodziły w kinowem tempie, nie budząc zainteresowania.

Magistrat grudziądzki zaprojektował zmianę nazw kilkunastu ulic. M. in. zmieniono ulicę Starościńską na ul. Marsz. Piłsudskiego, a nie jak poprzednio projektowano, ul. Lipową. Wniosek ten uchwalono bez sprzeciwu. Bomba pękła, nie robiąc huku.

Zwyczajna rewizja Głównej Kasy Miejskiej nie ujawniła nic nadzwyczajnego. W porządku. Wybrano pięciu członków i tyluż zastępców do miejskiej Rady szkolnej w osobach pp. Barańczaka, Sielskiego, Podwójskiego, Andrzejewskiego, Neumeuera. Rozjemcą wybrano ponownie p. Mazura. Także dokonano w zgodzie wyboru radców sierot, w osobach pp. Alojzego Kamrowskiego, Łaszewskiego, St. Kunca i Ant. Wacławskiego. Sprawę uchwalenia dodatkowego preliminarza budżetowego na rok 28-29 referował wiceprzewodniczący Rady miejskiej, dyr. Samoliński. Utarczka na ten temat nie była interesującem wstępnem preludjum uwertury radzieckiej. Radny Barańczak (NPR.) sprzeciwia się kosztownemu szkoleniu urzędników komunalnych w Poznaniu, radzi załatwić to domowym systemem w Grudziądzu. Po wyjaśnieniu p. prezydenta Włodka uchwalono wniosek magistratu. Radny p. Reder mówił o teatrze. Jedni bez teatru żyć nie mogą, a poseł Reder żyć nie może bez ataku na teatr.

— Kwestjonuję subsydjum dla teatru w wysokości 71.389 zł.

(Głos z ław radzieckich):

— Mało!

— Chodź pan częściej do teatru, to teatr będzie miał więcej — pada przytomna i dowcipna odpowiedź p. Redera, szkoda tylko, że w obronie złej sprawy.

Co do elektrowni r. Reder zarzuca, że prąd jest drogi i w tym wypadku staje w obronie ubogiej ludności a także i kupiectwa. Krytykują szpital. Naczelny lekarz bierze 15.000 zł. to za dużo, pada zarzut. Znów wyjaśnia p. prezydent. W porządku. Dyskusja toczy się dalej. Poseł Reder wnosi, aby ze sprzedaży terenu dla Pepege 140.000 zł przeznaczyć na budowę domków. R. mec. Pehr chce podwyższyć podatek komunalny od napojów alkoholowych do 40 proc. R. Sporny broni interesu restauratorów i zwyciężył. R. Sielski referuje sprawę emerytów. Radny Lewandowski staje okoniem przeciwko swemu koledze klubowemu z N. D. Postanowiono sprawę emerytur traktować indywidualnie. O kwestji domokrążców referuje r. mec. Sielski. R. Kurzyński ich broni, przyczem uderza w kupiectwo. I w tym wypadku radny Sporny staje do pojedynku, dowcdząc, że kupiectwo polskie daje może droższy, ale solidny towar. W końcu dodatkowy preliminarz przyjęto z poprawkami.

KOWALEWO. Zebranie Inwalidów Woj. w Kowalewie (pow. Wąbrz.) odbędzie się w niedzielę dnia 9, bm. o godz. 12,30 w lokalu zwykłym. Dla ważnych spraw przybycie wszystkich członków jest konieczne.

JABŁONOWO. Z życia podoficerów rezerwy. Do nowego zarządu zw. podoficerów rezerwy wybrani zostali pp.: prezes Nicefor Piaszczyk, zast. Ludwik Malinowski, sekr. Antoni Stefański, zast. Franciszek Bukowski, skarbnik Alfons Szymecki, komendant Augustyn Berent, ławnicy Stanisław Paczkowski i Bronisław Konkol, kom. rew. Bernard Klabun, Antoni Lamparski i Michał Aszyk, sąd koleż. Stanisław Korpys, Jan Zybowski i Bernard Szałkowski.

ŚWIECIE. Egzamin nauczycielski złożyli pp.: Baliński, Biela, Czapiński, Ceranowski, Czarnecki, Pysznik, Vohsberg, Łukniewski, Wachniakówna i Duszyński.

GNIEW. Nieprzyjemna sprawa. W ub. tygodniu p. Leśniewski z Kursztyna zwołał do sali hotelu Centralnego zebranie w sprawie reformy systemu podatkowego. Zebranie powyższe miało charakter pogadanki. W pewnej chwili wkroczyła na salę policja, która rozwiązała zebranie rzekomo dla braku zezwolenia. Rozgoryczenie zebranych było ogólne i dzięki tylko przewodniczącemu p. Leśniewskiemu nie doszło do niemiłych zajść.

SOKOLNIKI. Osobiste. Srebrne gody małżeńskie obchodził p. Jan Szwarc wraz ze swą małżonką. Mszę św. na intencję jubilatów odprawił ks. Cichowski.

MIĘCIESZYN. 10-lecie Niepodległości obchodzono tu bardzo uroczyście. Utworzył się ad hoc specjalny komitet. Całość programu wypadła wspaniale, przynosząc zaszczyt organizatorom.

WIELKA WIEŚ. Z życia kolejarzy. W ub. dniach pracownicy kolejowi pod przewodnictwem zawiadowcy stacji Wielka wieś urządzili przedstawienie amatorskie, połączone z zabawą taneczną. Impreza ta wypadła doskonale. Czysty zysk przeznaczono na macierz szkolną w Gdańsku.

RYCZYWÓŁ. Jarmark kramny oraz na bydło i konie odbędzie się dn. 20. bm.

STARZYNO. Rzadka wytrwałość. W Starzynie, pow. morski, zamieszkuje agent pocztowy Augustyn Białk, który już 53 rok bez przerwy pracuje na poczcie. Z powodu podeszłego już bardzo wieku, dopiero teraz złożył swój urząd.

CHOJNICE. Przeniesiony w stan spoczynku został lekarz powiatowy w Chojnicach p. Piełowski.

CHOJNICE. Świętokradztwo. Dnia 3 b. m. zbiegły z domu poprawy z Chojnic Kaiser Augustyn, wkradł się do kościoła parafjalnego w Chojnicach, skąd skradł z tabernaculum pozłacaną puszkę wartości 210 zł. Znajdujące się w puszce hostje wysypał, poczem zbiegł.

BRODNICA. Pożar. W ub. sobotę spłonęła na szkodę Zygmunta Dzierzyńskiego i Ksawerego Tańskiego w Małym Leśnie stodoła. Szkoda wynosi około 6000 zł. Ogień został umyślnie podłożony, policja jest już na tropie sprawcy.

Podejrzani osobnicy. W ub. sobotę przytrzymała tut. policja dwuch podejrzanych osobników Ozubka Dymitro i S. Kotnickiego Ignacego bez stałego miejsca zamieszkania. Odstawiono ich do więzienia za włóczęgostwo.

SYPNIEWO. 10-lecie niepodległości obchodzono tu bardzo uroczyście. Wioskę przybrano bardzo okazale. Specjalny komitet pomyślał o szczegółach tego obchodu. Całość wypadła bardzo dodatnio i przynosi chlubę organizatorom i obywatelstwu.

Starogard.

Najpiękniejsza ulica w Starogardzie. Najpiękniejszą ulicą w Starogardzie będzie bezsprzecznie ulica Skarszewska. Brukowanie ulicy tej jest prawie że na ukończeniu. W przyszłym tygodniu ulica Skarszewska będzie otwarta dla powózek i samochodów. Koszty wybrukowania wynoszą 250.000 zł. Z uznaniem należy podkreślić, że powiatowy budowniczy p. Walo, przeprowadza budowę nawierzchni kostką wyprodukowaną na miejscu a nie jak dotychczas sprowadzaną z Gdańska.

Ważne dla pp. młynarzy.

Według nowej ustawy przemysłowej, **odpadły cechy młynarskie od Izb Rzemieślniczych i cechy młynarskie nie istnieją.** Dnia 12 czerwca 1928 r. został Cech młynarski w Nakle przekształcony na **Korporację Przemysłu Młynarskiego na trzy powiaty: bydgoski, wyrzyski i szubiński.** Dnia 20 lipca 1928 została korporacja ta przez wojewódzki sąd administracyjny w Poznaniu zatwierdzona. Przewodniczącym, starszym korporacji jest p. Ludwik Klajborowski w Ślesinie pow. Bydgoszcz, były cechmistrz budowniczy młynów.

Panowie młynarze prowadzący samodzielnie przemysł lub znajdujący się w przemyśle młynarskim na stanowiskach kierowniczych mogą wstąpić jako członkowie.

Uczniowie, którzy są zapisani w ewidencji byłego cechu, otrzymają po upływie nauki świadectwa pomocnicze z ramienia korporacji.

ODPOWIEDZI REDAKCJI.

Autorowi artykułu „Napór żydostwa na Pomorze". W tym duchu pisaliśmy niedawno i nie chcemy się potwarzać.

Mięcieszyn. J. Walczak. Dla braku miejsca i spóźnionej korespondencji w całości zamieścić nie mogliśmy.

Torunianinowi. Przyjęliśmy do wiadomości. Rzeczywiście — koń by się śmiał.

KRONIKA

Bydgoszcz, dnia 6 czerwca 1928 roku.

KALENDARZYK.

Dziś: Mikołaja bisk., Dionizji.
Jutro: Ambrożego b., Marcelego.
Wschód słońca: godz. 7,59.
Zachód słońca: godz. 15,43.

DYŻUR NOCNY W APTEKACH.

Od poniedziałku 3 bm. do niedzieli 9 bm. dyżurują:
1) **Apteka Pod Aniołem**, ul. Gdańska.
2) **Apteka Kużaja**, ul. Długa.
3) **Apteka Pod Łabędziem**, ul. Gdańska.

Wypożyczalnia książek „Lektor", ulica Gdańska 141, otwarta codziennie od godziny 8 rano do 6 wieczór. Telefon 1739.

TEATR MIEJSKI.

Dziś, w czwartek o godz. 4-tej po południu po cenach najniższych premjera dla naszych milusińskich przepięknej bajki J. Kossowskiego **„Niedźwiedź Miś"** w reżyserji L. Stępowskiego na tle nowych, malowniczych dekoracyj pendzla F. Krassowskiego, z ilustracją muzyczną L. Bursy, okraszona efektownemi tańcami pomysłu W. Morawskiego. — Wieczorem o godz. 8-mej **„Paganini"** Lehara.

W piątek odbędzie się premjera sztuki, która obudziła wyjątkowe zaciekawienie, nietylko w kołach naszej inteligencji, lecz w szerokich zastępach kulturalnej publiczności. Będzie nią głośna na europejskich scenach komedja T. Rittnera **„Głupi Jakób"**. Do wystawienia tego utworu dyrekcja przygotowała się ze szczególnym nakładem pracy, powierzając reżyserję p. H. Arkawin. Główne role znajdują doskonałych odtwórców w osobach pp.: dyr. Stomy (Karol), Morozowiczowej (Marta), Kadena (Teofil), Woźnika (Jakób), Malanowicz-Niedzielskiej (Hania), Lochmana (Prezes), Niwińskiej (Misia). Podgórskiej (Katarzyna) oraz Bujakiewicza, Daniłowicza i Suchcickiego. — Piątkową premjerą zgotują artyści prawdziwą ucztę artystyczną naszym bywalcom.

W sobotę o godz. 1-ej po cenach najniższych **„Niedźwiedź Miś"**; o godz. 4-tej po południu po cenach popularnych niezwykle melodyjna egzotyczna operetka Falla **„Róża Stambułu"**.

Jesteśmy narodem, który chętnie i świadomie stwarza sobie iluzje. Do takich iluzyj należą i różne wywiady z zagranicznymi gośćmi o stanie gospodarczym naszego państwa.

Bawi np. u nas węgierski minister Walko. Ruchliwa prasa warszawska wyciągła go zaraz na wywiad na temat: co pan minister sądzi o położeniu i rozwoju gospodarczem Polski?

Cóż ten biedny człowiek ma odpowiedzieć na to pytanie? Proste względy przyzwoitości każą mu w czambuł chwalić wszystko. Za naszą gościnność nie wypada odwzajemniać się impertynencjami, choćby one były jaknajprawdziwsze. To też Walko odpowiedział stereotypowo, że „jakkolwiek bawi dopiero kilka dni w Polsce, to niemniej stwierdza z przyjemnością, zdumiewający pod każdym względem rozwój naszej Ojczyzny itd. itd."

Wywiady takie z dwóch względów nie mają sensu. Wiemy z góry, co gość odpowie, co mu nieraz wbrew lepszemu przekonaniu odpowiedzieć wypada. A z tego wynika, że tych wywiadów, a raczej odpowiedzi na nie, nit nie bierze na serjo.

Mimo to, staramy się o nie, drukujemy je z pewną pasją, poświęcając im aż zbyt wiele miejsca. I wyradza się dwoista, bardzo niesmaczna gra. Prasa rządowa przez usta naszych zagranicznych gości wielbi obecny regime i jego błogosławione owoce, podczas gdy prasa opozycyjna cytuje znów artykuły i przemowy wrogich nam mężów stanu, a czyni to dla osłabienia tych pochwał i peanów, jakich nam nie skąpią nasi przyjaciele i goście.

Rozumiemy wywiad z takim p. Deveyem, który od roku przeszło trzyma palec na pulsie naszego życia gospodarczego. Opinja jego jest miarodajną nietylko dla nas, ale i dla zagranicy. Ale co o nas może wiedzieć i powiedzieć pan Walko? Do jakiej śmieszności doprowadza ta manja wywiadów, niech służy za dowód, że pewne dzienniki zapytywały o naszą sytuację nawet pana... Dekobrę! Słynna amazonka panna Dorange, która konno przebyła całą Polskę, w oczy nagadała nam komplementów co nie miara, a wróciwszy do domu, w pamiętnikach swoich potraktowała nas per nogam.

Oto najlepszy dowód, co są warte takie wywiady!

— **Wystawa obrazów.** Otwarta cicho i skromnie, bez t. zw. pompy i uroczystości, w środę w sali Domu Katolickim przy kościele Farnym (ul. Grodzka 20) — wystawa obrazów warszawskich artystów malarzy ściągnęła liczny zastęp publiczności ze sfer inteligencji miejscowej z przedstawicielami władz państwowych, miejskich i komunalnych, oraz — prasy na czele. Na zebranych wystawa ta wywarła nadzwyczaj dodatnie wrażenie i wzbudziła silne zainteresowanie wielce ciekawemi dziełami różnorodnej treści doborowego zespołu wybitnych plastyków stołecznych. Niektóre zaś z tych dzieł przez czas dłuższy trzymają w wysokiem napięciu uwagę widzów, wyprawiające w podziw nie tylko treścią nader ciekawą, lecz techniką oraz barwą nawskroś oryginalną.

Wystawa otwarta codziennie od godz. 10 r. do 7 wieczorem.

Przybyły już prelegent z Warszawy, celem wygłaszania odczytów o malarstwie polskiem, czeka na słuchaczy.

— **Podziękowanie.** Fa. Elektrownia złożyła 200,00 zł na rzecz Polskiego Czerwonego Krzyża. Za powyższą sumę ofiarowaną składa niniejszem serdeczne podziękowanie

Zarząd Polskiego Czerwonego Krzyża.

— **Baczność Czyżkówko!** Prosimy wszystkich parafjan, aby przybyli w niedzielę, dnia 9 bm. na salkę parafjalną. Z ramienia Mł. Polek „Wiosny", odegraną zostanie arcywesoła sztuka w 3 aktach p. t. „Przebudzenie". Początek o 6½ wiecz. W sobotę 8 bm. o 5 popoł. przedstawienie dla dzieci. Czysty zysk przeznacza się na fundację sztandaru.

— **O zmianę terminu t. zw. „złotej niedzieli".** Ustawa pracy w przemyśle i handlu zezwala na otwarcie składów od 13-tej do 18-tej w ostatnią niedzielę przed świętami Bożego Narodzenia. Ponieważ w roku bieżącym t. zw. „złota niedziela" przypada na dzień przed Wigilją Izba Przemysłowo-Handlowa w Bydgoszczy odniosła się do Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej, aby zezwoliło na otwarcie składów od godz. 13-tej do 18-tej w niedzielę 16 grudnia, natomiast w dniu 23 grudnia br. obowiązywałby spoczynek niedzielny. W ten sposób unormowano tę sprawę w Gdańsku.

— **Św. Mikołaj** zapowiedział uroczyste zstąpienie z nieba w niedzielę dnia 9. bm. o godz. 5-tej po południu do sali miejskiego gimn. żeńskiego. Na program uroczystości złożą się: 1) Uroczysty ingres św. Mikołaja, w towarzystwie chórów anielskich, 2) Przemowa św. Mikołaja, 3) Rozdawanie podarków, 4) Zabawy.

Uprasza się rodziców o dokładne oznaczenie podarków imieniem i nazwiskiem, tudzież o składanie ich w gimn. od godz. 11—12 przed południem w niedzielę 9. bm.

Wstęp dla dzieci 50 gr, dla dorosłych 1 zł.

— **Kino Żołnierskie 62 pp. Bydgoskiej.** Dla rodzin wojsk. i członków P. W. w piątek o godz. 6,30 wiecz. Sobota i niedziela o g. 5,00 i 7,00 wyświetla „Bitwa Morska przy wyspach Falklandzkich". Niezwykły dramat dokumentalny, huragan ognia i żelaza. Kolosy morskie w szale zagłady. Ceny miejsc 75, 50, 40 i 20 gr.

— **Ostre strzelanie.** Dnia 7 bm. od godz. 20—24 na strzelnicy bojowej 15. Dyw. Piech. Wlkp. (plac ćwiczeń Jachcice) przeprowadzać będzie 62. pułk piechoty wlkp ostre strzelanie. Drogi w tym kierunku będą strzeżone przez posterunki wojskowe.

— **Kino Szkolne miasta Bydgoszczy** urządza przedstawienia kinowe w sobotę, 8. bm. począwszy z następującym programem:

1) Kingstone — stolica wyspy Jamajki,
2) Tygodnik filmowy — naukowo złożony,
3) Na śnieżnych szczytach — dramat sportowy,
4) Komedyjka.

Porządek zwiedzeń:

Sobota o godz. 2,30 szkoły powsz. wst. 15 gr.

Sobota o godz. 4 młodzież żeńska wst. 20 gr.

Sobota o godz. 5,45 wydz. męska wst. 20 gr.

Niedziela o godz. 2,30 niższe klasy szkół średnich wst. 20 gr.

Niedziela o godz. 4 wyższe klasy szkół średnich wst. 20 gr.

Niedziela o godz. 5,45 wyższe klasy gimnazjalne wst. 30 gr.

Narodowy Uniwersytet Robotniczy

w czwartek, dnia 6 bm. w Domu Katolickim przy Farze wygłoszone zostaną następujące referaty:

O godz. 19-ej: prof. Monowid: Nasz przemysł.

O godz. 19,30: prof. Wolf: Zdobycze pługa polskiego.

Odroczenie służby wojskowej uczniom spalonym przy maturze.

Ministerstwo spraw wojskowych wydało zarządzenie w sprawie odroczeń służby wojskowej tym uczniom ogólno-kształcących szkół średnich, którzy, będąc w wieku poborowym, zostają przy egzaminie dojrzałości reprobowani na pół roku i wskutek tego, w myśl ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej, nie mogą korzystać z prawa do skróconej służby w armji. Z uwagi mianowicie na to, że powołanie takich poborowych do czynnej służby wojskowej w okresie jesiennego wcielenia do szeregów uniemożliwia im ukończenie studjów i pozbawia prawa do półtorarocznej służby i do odroczeń na czas dalszych studjów w wyższych uczelniach — MSW. zgodziło się na przesunięcie tym poborowym terminu wcielenia do szeregów do czasu powołania półtorarocznych w roku następnym.

Uzależnione to jest jednak od przedstawienia przez petentów władzom wojskowym zaświadczeń o przynależności ich do oddziałów przysposobienia wojskowego, odbycia obozów letnich, oraz wogóle czynnego udziału w przygotowaniu się do służby wojskowej. Petenci będą musieli nadto przedłożyć zaświadczenia, wydane im przez odpowiednie władze szkolne, o zachodzącej przeszkodzie w ukończeniu szkoły średniej, wzgl. w uzyskaniu egzaminu dojrzałości, przy równoczesnem załączeniu przez te władze opinji o uczniu, oraz opinji, czy na przesunięcie terminu zasługuje i rokuje nadzieje na pomyślne rezultaty naukowe w okresie, który władze wojskowe zamierzają przyznać w drodze wyjątku.

Powyższe podania petenci kierować winni do biura uzupełnień MSW. przez właściwe PKU.

T-wo Powstańców z 1918 i 1919 r.

zdołało w krótkim stosunkowo czasie zgromadzić w nowej placówce bydgoskiej **80 członków**, i to przeważnie takich, którzy dotąd szli luzem i do Związku Powstańców i Wojaków, ani do tzw. grupy Meissnera i Cichego nie należeli. Ostatnie zebranie nowego towarzystwa dnia 3 grudnia było nadzwyczaj ożywione. **O przyczynach rozłamu w Poznaniu** i zadaniach nowej (4-tej z rzędu!) organizacji referowali przybyli z Poznania wysłannicy: pp. **Materné i Andrzejewski.** Przyjmować będą tylko takich członków, których wydział historyczny D. O. K. VIII uzna rzeczywiście za powstańców. Na uroczystości 27 grudnia do Poznania wybierają się Powstańcy tutejsi **pod egidą Federacji Obrońców Ojczyzny.** Zgłoszenia przyjmuje prezes M. Mańczak, ul. Dworcowa 94.

Zebranie **uczestników powstania wielkopolskiego** (grupa endecka Meissnera, nie uznająca Federacji) — zwołane przez pp. Koniecznego i Michalaka, komendanta obwodowego Zw. Powstańców i Wojaków, w niedzielę ubiegłą do „Ogniska" — spełzło na niczem. Ci, co zebranie zwołali — sami celowo je rozbili...

Ponieważ dzięki rozsądkowi komendanta Związku pomorskiego Powstańców i Wojaków kapitana rezerwy Wiśniewskiego zarząd Związku Pomorskiego, mimo opozycji jednostek, **przystąpił do Federacji**, rozłamu w szeregach Powstańców i Wojaków na terenie D. O. K. VII. (Pomorze) nie będzie, chociaż z pewnej strony dąży się do tego, aby **usamodzielnić okręgi** w celu uzyskania więcej miejsc... w zarządzie Federacji.

Zjazdy delegatów będą miały ostatnie słowo.

Posiedzenie Tow. Chirurgów i Ortopedów Polski Zach. w Bydgoszczy.

W dniu 8 grudnia br. (sobota) odbędzie się o godz. 5½ po południu w lokalu Związku Lekarzy przy ul. Gdańskiej 165 **posiedzenie T-wa Chirurgów i Ortopedów Polski Zachodniej.**

Program zebrania: 1) Dr. Dziembowski, Bydgoszcz — „Drenowanie w chirurgji brzusznej"; 2) Dr. Bylina, Poznań — „Drenowanie przy ropnych zapaleniach otrzewnej"; 3) Dr. Soboczyński, Bydgoszcz — „Nowy Szpital Miejski w Bydgoszczy".

Demonstracje: 1) Dr. Chełkowski — „Z dziedziny chirurgji dróg żółciowych"; 2) Dr. Gliński — „Urazowy gaz wątroby"; 3) Dr. Krzymiński — „Ciąża pozamaciczna śródmiąższowa"; 4) Dr. Maryński — „Pokaz dowolny"; 5) Dr. Raczyński — „Kostniakochrzęstniak mnogi"; 6) Dr. Dziembowski — „Pokaz pacjentów i preparatów".

— **Św. Mikołaj w Szkole Oficerskiej wzbudził ogólne zainteresowanie.** Jak wiadomo, w Szkole Oficerskiej odbędzie się w sobotę dnia 8 bm. **doroczna uroczystość św. Mikołaja.** Zainteresowanie się powyższą imprezą jest wielkie. Mimo rozesłanych w dużej ilości zaproszeń w ub. środę, **napłynęły liczne telefoniczne zgłoszenia.** Dalsze zgłoszenia przyjmuje red. Ryszewski, sekr. Tow. Przyjaciół Szkoły Oficerskiej, tel 326.

— **Jarmark na konie i rogaciznę** odbędzie się we wtorek dnia 11 grudnia 1928 r. o godz. 8-mej począwszy na Targowisku przy Rzeźni Miejskiej.

— **„Czuwaj!"** Odprawa drużynowych hufca harcerskiego o godz. 19-tej w czwartek dnia 6 bm. w lokalu Komendy Hufca. — Inż. Gigiel, harcmistrz i Komendant Hufca.

— **Baczność, Strzelcy!** Podarek gwiazdkowy za 50 groszy można wystrzelić u pana Mellera, Plac Piastowski, codziennie od godz. 5-tej wieczorem. Impreza urządzona przez Tow. Powstańców i Wojaków Jachcice na cel gwiazdkowy dla wdów i sierót po poległych powstańcach i wojakach.

— **Wystawa gwiazdkowa** Czytelni dla Kobiet otwarta zostanie w sobotę 8 bm. w lokalu b. „Wielkopolanki" (Plac Teatralny), wstęp 50 gr, dla młodzieży szkolnej 25 gr. Wystawa zawiera: lalki w strojach ludowych i stylowych, robótki ręczne, ozdoby choinkowe, kilimy, nowoczesne dekoracje zastaw stołowych, obrazy. Od godz. 4—7 bufet i koncert.

— **Włamanie do mieszkania.** Dnia 5 bm. pomiędzy godz. 10 a 14 włamał się nieznany sprawca za pomocą podrobionych kluczy lub wytrychu do mieszkania Jadwigi Kiedrowskiej przy ulicy Gamma 4, w czasie, gdy p. K. wyszła do miasta i skradł 2 zegarki srebrne, parę kolczyków, 2 obrączki ślubne, parę bucików i 5 zł w gotówce — ogólnej wartości 100 złotych. Złodzieje widocznie szukali tylko gotówki, o czem świadczą porozrzucane rzeczy, bielizna, garderoba itd. Szukali nawet w kanapie, gdzie właśnie tam znaleźli owe 5 zł.

PROGRAM W KINACH.

KRISTAL. Dziś po raz ostatni sensacja filmowa **„Trzynasty przysięgły".** Nadprogram dwie niezmiernie wesołe farsy i tygodnik.

NOWOŚCI. Dziś premjera egzotycznego dramatu p. t. **„Siódmy cud świata".** Akcja porywająca, treść niewymownie ciekawa, odsłania tajemnicze życie maharadżów hinduskich. W rolach głównych oryginalni aktorzy hinduscy, książęta krwi i czarująca piękność hinduska. Zdjęć dokonano w Indjach, wśród niesłychanych trudności, z udziałem samych tylko hindusów. W filmie bierze udział również 1000 koni i 500 wielbłądów, udziałonych ze stajni przez maharadżę z Dżajpuru, oraz 70.000 statystów. Nadprogram farsa „Policjant mimowoli".

MARYSIEŃKA. Dziś premjera głośnego filmu p. t. **„Niepotrzebny człowiek".** Jest to pierwszy amerykański film **Emila Janningsa,** w którym utalentowany artysta wykazał olbrzymią skalę gry dramatycznej.

CORSO od wczoraj wyświetla niezwykle ciekawy dramat p. t. **„Pancerny dyliżans".** Akcja tego pięknego filmu rozgrywa się w Texas, gdzie grasuje bezkarnie banda łotrów, których po zaciętej walce zwycięża „Sokół górski" w osobie **Toma Mixa.** Nadprogram dwie arcywesołe komedje, oraz cudowne zdjęcia z natury.

Ś. p. Leon Rybarczyk.

W środę, dnia 5 bm. rozstał się z tym światem śp. Leon Rybarczyk, w wieku 47 lat. Zmarły pochodził ze znanej zaszczytnie rodziny Rybarczyków w Koronowie.

Zmarły do wybuchu wojny był właścicielem hotelu w Koronowie. Zaciągnięty na wojnę, był zmuszony przedsiębiorstwo zlikwidować, odając je w ręce dobrego Polaka. Po ukończeniu wojny oddał swe usługi Radzie Ludowej w Bydgoszczy, a Podkomisarjat uczynił go swym mężem zaufania w koszarach tut., na którem to stanowisku oddał sprawie polskiej bardzo znaczne usługi, pełniąc swą służbę za czasów grenszucu z narażeniem życia i zdrowia.

Przed wkroczeniem wojsk polskich, zmarły musiał się ukrywać, ponieważ grenszuc powiadomiony o jego roli, pragnął na nim wywrzeć swą zemstę. Z chwilą wkroczenia wojsk polskich uczynił go Podkomisarjat inspektorem koszarów, z którego to stanowiska przeniesiono go do wojskowego biura budowlano-kwaterunkowego.

W roku 1921 przeszedł do służby miejskiej. Od roku 1923 przydzielony do Urzędu Opieki Społecznej, administrował Kuchnią Ludową oraz miejskie przytułki i sierocińce, przy której to pracy okazał nadzwyczajną sumienność i zamiłowanie.

Przy wydawaniu kartek obiadowych dla licznych tysięcy ubogich zaziębił się tak mocno, że wywiązała się groźna choroba suchot, która go ostatecznie po kilkumiesięcznej chorobie wyrwała rodzinie i społeczeństwu.

Zmarły odznaczał się w życiu taktem i uprzejmością, to też być ogólnie lubiany i kochany.

Rodzinie zasyłamy na tej drodze serdeczne współczucie. **Aczar.**

— **Włamanie do składu.** W nocy z 4 na 5 bm. włamali się nieznani sprawcy do lokalu restauracyjnego Feliksa Bosiackiego przy ulicy Gdańskiej 90, gdzie skradli wyroby tytoniowe, czekoladę i likiery wartości 300 zł. Sprawcy dostali się do składu przez piwnicę, do której drzwi wyważyli.

Wielki pożar w Krotoszynie.

Z Krotoszyna donoszą: Spaliła się w dobrach krotoszyńskich duża stodoła, używana przez dzierżawcę Cieplucha i 9 małorolnych. Wraz ze stodołą zgorzało zboże i narzędzia rolnicze. Straty są bardzo duże. Policja wszczęła energiczne śledztwo.

Wystrzałem z rewolweru odebrał sobie życie.

Z Torunia donoszą:

Dnia 5 bm. o godz. 0,45 popełnił samobójstwo wystrzałem z rewolweru bębenkowego, Hett Ewald, zam. w Toruniu przy Rzeźni 57. Denata odstawiono do szpitala miejskiego, gdzie o godz. 5-tej zmarł. Przyczyną samobójstwa było przytrzymanie go za kradzież 101 dolarów, do której się przyznał i pieniądze zwrócił.

Polskie Stronnictwo Chrześc. Demokracji koło śródmieście.

Zebranie odbędzie się **w piątek** dnia 7 grudnia o godz. 7 w „Ognisku" przy ulicy Jagiellońskiej 71.

Na zebranie powyższe zapraszamy także Panie, które sprzyjają programowi Chrz. Dem., aby raczyły jak najliczniej na owe zebranie przybyć, celem uzupełnienia zarządu.

Referat wygłosi p. redaktor **Nowakowski,** wobec tego o liczne przybycie prosi

Zarząd.

Kalendarzyk zebrań Ch. Z. Z.

Zebranie Ch. Z. Z. filji stolarzy odbędzie się w czwartek, dnia 6 grudnia br. o godz. 7-mej w lokalu p. Jarnata, ul. Jana Kazimierza, róg Wały Jagiellońskie, naprzeciw Sądu Okręgowego.

Zebranie Związku Właścicieli Autodorożek odbędzie się dziś w czwartek, dnia 6 bm. o godz. 8-mej w lokalu posiedzeń „Harmonja", ul. Marcinkowskiego 1. **O godz. 7,30 odbędzie się zebranie zarządu, na którym obecny będzie kom. Branicki.** Z powodu bardzo ważnych spraw będących na porządku obrad, uprasza się o liczne i punktualne przybycie wszystkich członków.

Zebranie filji pracowników cegielnianych odbędzie się w sobotę, dnia 8 bm. o godz. 6-tej wieczorem w lokalu p. Błocha (dawniej Jarnat) naprzeciw Sądu Okręg.

Konferencja zarządów filijnych i mężów zaufania Ch. Z. Z. odbędzie się w środę, dn. 5 grudnia br. o godz. 6-tej w lokalu p. Jarnata (naprzeciw Sądu Okręg.). Z powodu bardzo ważnych spraw uprasza się o liczny udział.

Zebranie Ch. Z. Z. filji „Kabel Polski" odbędzie się w sobotę, dnia 8 grudnia br. o godz. 1-szej w południe w lokalu p. Błocha (dawniej Jarnat) naprzeciw Sądu.

Zebranie rzemieślników rolnych powiatu wyrzyskiego odbędzie się w niedzielę, dnia 9 grudnia br. o godz. 12,30 w „Domu Polskim" w Wyrzysku.

Z ŻYCIA TOWARZYSTW.

Związek Młodzieży Pracującej „Jedność". Zebranie plenarne w piątek, 7 bm. o 7-ej w sali „3 Maja" przy Placu Piastowskim.

Zw. Podof. Rez. R. P. Zebranie walne roczne odbędzie się w czwartek, 6 bm. o godz. 19-ej w lokalu p. Kocerki, ul. Św. Trójcy.

Sekcja pływacka Bydg. Tow. Wioślarskiego. W sobotę, 8 bm. o 9-ej rano w hotelu Lengninga odbędzie się zjazd delegatów Polskiego Zw. Pływackiego. Na zjazd ten zapraszamy wszystkich członków i prosimy o jak najliczniejsze przybycie.

Sokół I. W czwartek, 6 bm. o godz. 20 posiedzenie plenarne w Resursie Kupieckiej, na którem wygłosi odczyt druh prof. Mokrzycki o powstaniu listopadowem.

Kółko Amator.-Dramatyczne im. L. Rydla. Zebranie plenarne dnia 6 bm. o 7,30 wiecz. w Kasynie Kolejowem ul. Zygm. Augusta.

Tow. Powst. i Wojaków Jachcice. Plenarne zebranie w czwartek 6 bm. o 6-ej w sali zebrań. Przypomina się uregulowanie składek.

Żeński „Sokół". Dziś, w czwartek ćwiczenia na ogrzanej sali gimnazjum klasycznego, dla młodzieży od 5—7, drużyna od 7—9-tej. Pożądanem jest, by jak najliczniej drużyna się zebrała.

K. S. „Iron". Ćwiczenia gimnastyczne odbywają się w czwartki od godz. 18—20 w hali gimnastycznej 62 p. p. W piątek 7 bm. o 19,30 zebranie miesięczne w sali na Okolu.

Ogólne zebranie Z. Z. P odbędzie się dnia 7 bm. o godz. 7 w lokalu p. Mellera przy Placu Piastowskim 2.

Tow. Kobiet „Jutrzenka" przyjmuje zgłoszenia najbiedniejszych członków swoich do 15 bm. celem wydzielenia im gwiazdki. Zgłosić należy się z książką do p. przewodniczącej Baumowej, Plac Poznański 10.

Sokół XII. konny. Zebranie plenarne w piątek 7 bm. o 8-ej w lokalu p. Kocerki.

Tow. Uczniów Kupieckich. Wykłady w sekretarjacie narazie nie odbędą się.

Sekcja kolarska „Polonji". Zebranie odbędzie się 6 bm. o godz. 20 w Resursie Kupieck.

Tow. Hod. Gołębi Poczt. „Miłość", Bydgoszcz-Okole Zebranie miesięczne dziś o 7,30 w lokalu p. Rutkowskiego przy ul. Wrocławsk.

Sokół II. Jachcice. Zebranie plenarne odbędzie się w piątek, dnia 7. bm. w lokalu posiedzeń o godz. 7 wiecz. Zarząd zbiera się na posiedzenie godzinę wcześniej.

Sokół III. Posiedzenie plenarne we wtorek 11 bm. o 19,30 w hotelu Lengninga.

K. S „Bydgoszcz". W piątek o 8-ej u p. Bielawskiego przy ul. Szczecińskiej narożnik Hetmańskiej, zebranie miesięczne.

BRZOZA. Zebranie miejscowego Zw. Inwalidów Wojennych odbędzie się dnia 8 bm. o godz. 19-tej. w sali posiedzeń. Zarząd prosi o liczne przybycie.

TRZECIEWIEC Powstańcy i Woj. W niedzielę, 9 bm. o godz. 17 (5 po poł.) odbędzie się miesięczne zebranie w sali p. Ostrowskiego w Trzeciewcu. Na porządku obrad: wykład komendanta, urządzenie gwiazdki w Towarzystwie, dla biednych w parafji.

Ceduła urzędowa giełdy pieniężnej w Poznaniu.

POZNAŃ, dnia 5 grudnia 1928 roku.

5% Pożyczka konwersyjna	.00—66,00
4% listy zastaw. Pozn. Ziem. kredyt.	50.00-00
5% Pożyczka premj. serja II	000,00 —104 000,00
4% Prem. Pożyczka Inwestycyjna	117,00—000
Browary Grodziskie I em.	00,00—65,00
Cegielski H. I em.	44,00—00,00
Hartwig C. I em.	45,00—
Herzfeld Viktorius I em.	52,00—51,00
Dr. Roman May I em.	118,00—120,00
Wytwórnia Chemiczna I em.	95,—

Tendencja: Utrzymana.

Bank Polski płacił dnia 6 grudnia za:

dolary amerykańskie	8,85—8,84
funty szterlingów	43,08
franki szwajcarskie	171,11
franki francuskie	34,71
marki niemieckie	211,65
guldeny gdańskie	172,26
szylingi austrjackie	124,87
liry włoskie	46,51
korony czeskie	26,32

Giełda warszawska

dnia 5 grudnia

Papiery Państwowe i obligacje

4-proc. poż. inwest.	000,00	150,00	114,00
5-proc. poż. premj. dol.	099,00	102,00	101 50
5 proc. poż. kon.	000,00	000,00	067,00
6 proc. poż. dol.	000,00	000,00	000,00
10-proc. poż. kol.	000,00	000,00	102.50
5 proc. poż. kol. konw.	000,00	000,00	060,00

Akcje w złotych:

Bank Polski	178,00—176,00
Bank Dyskontowy	000,00—134,50
Bank Handlowy	000,00—120,00
Kijewski	00,00— 96,00
Spiess	000,00—215,00
Michałów	00,00— 23,25
Wysoka	000,00—230,00
W. T. Węgla	102,00—101,50
Lilpop	40,50— 40,00
Modrzejów	35,00— 34.75
Pocisk	00,00— 06,25
Rudzki	00,00— 44,00
Starachowice	00,00— 41,00
Borkowski	15,00— 00 00
Haberbusch	000,00—225,00

Stan wody w Wiśle dnia 6. 12. rano: Płock 0.80, Toruń 0.85, Fordon 0.82, Chełmno 0.77, Grudziądz 0.93, Korzeniewo 1.27, Piekło 0.38, Tczew 0.22, Einlage 2.30, Schievenhorst 2.52.

„AUTOTECHNIKA"

właśc.: Czesław Kabaciński

Przedstawicielstwo na Okręg Bydgoski największych angielskich fabryk samochodowych

„MORRIS"

organizuje między 8 i 15 grudnia r. b. w swym salonie **w Bydgoszczy przy ul. Herm. Frankego 1**

wielki tydzień reklamowy samochodów „MORRIS"

W czasie tygodnia tego wystawione zostaną **wszystkie najnowsze modele samochodów osobowych i ciężarowych**, które zdobyły rynki automobilowe całego świata.

Firma „Autotechnika" przeznaczyła dla osób, które nabędą samochód „MORRIS" w ciągu tygodnia wystawowego **wyjątkową premję: bezpłatne dodanie benzyny,** wystarczającej na przebycie **1.500 klm.** (33436

Odwiedzajcie salon przy ulicy Hermana Frankego nr. 1!

Odwołanie.

Państwowe Nadleśnictwo Bydgoszcz w Bydgoszczy, ul. 3 Maja 10, odwołuje niniejszem ogłoszoną submisję na drewno użytkowe, sosnowe

na dzień 15 grudnia 1928 r.

33440) **Nadleśniczy Państwowy.**

Rozpisanie ofert.

Wydział Powiatowy w Mogilnie odda w drodze publicznego przetargu wykonanie prac około

umocnienia 4 350 bżm. drogi

z Czarnotula do Strzelec.

Pisemne i opieczętowane oferty należy złożyć do dnia 17 grudnia 1928 r. w Powiatowym zarządzie drogowym w Mogilnie, w godzinach urzędowych za opłatą 2,50 zł. gdzie bliższych informacji zasięgnąć można.

Otwarcie ofert nastąpi w wyżej wymienionym dniu o godz. 10. Wydział Powiatowy zastrzega sobie prawo wyboru oferty, względnie nieprzyjęcia żadnej. (33442

Państw. Nadleśnictwo Stronno

sprzeda w drodze licytacji **dnia 14 grudnia 1928 r.** od godziny 10-tej począwszy w hotelu p. I. Nowaka **w Koronowie**

około 50 m^3 drewna użytk. I—IV kl.
„ 400 mp. szczap i wałków opał.
oraz 500 „ chrustu i trzebionki

z leśnictw Ługowo, Wilczegardło, Aleksandrowiec i Polko. Warunki sprzedaży ogłosi się przed licytacją. Płacić należy bezwzględnie w dniu sprzedaży.

33441) **Nadleśnictwo Stronno.**

ILUSTRATOR-KARYKATURZYSTA

z wyrobioną techniką, znajdzie stałe zajęcie. Oferty o ile możności z próbami rysunków (karykatur) należy składać w administracji Dziennika Bydgoskiego pod „Ilustrator". (33090

Dwóch młodszych **ekspedjentów**
dwie **ekspedjentki**
jeden **wolontarjusz**
i jeden **uczeń**
mogą się zaraz zgłosić.

ANTONI BLEJA, SKŁAD ŻELAZA
ulica Długa nr. 15 — Telefon 1048. (33470

Dwóch uczni

z lepszem wykształceniem szkolnem poszukuję zaraz do mego oddziału kolonjalnego. (33499

Bronisław Murawski
Grudziądz, ulica J. Wybickiego 24-26
Hurtownia kolonjalna i skład żelaza.

Kursy samochodowe
Z. Kochańskiego
w Bydgoszczy
3 Maja 14a, tel. 1185
szkołą szoferów
zawodowych oraz amatorów.
Patent. podwójna kierownica przyspiesza naukę jazdy.
Prospekty wysyła się na życzenie.
Zapisy przyjmuje się
26365 codziennie.

W poniedziałek, dnia 10 grudnia o godz. 3 po poł. w lokalu p. **Lachmana** (33420

wydzierżawi
Spółka łowiecka gminy
Strzelce Dolne

polowanie

na przeciąg 6 lat. Zamiejscowi dzierżawcy są dopuszczeni. Warunki polowania wyłożone na sołectwie. (33420

Łukowski, przewodniczący spółki łowieckiej.

Mathis

7 25 P. S. 4 osobowy mało używany, w beznagannem utrzymaniu z pełnem wyposażeniem i zapasami na sprzedaż.

F. Orcholski, Gdynia
ul. Portowa nr. 46
telef. boczny 202.
33318

---

30 kbm.

szalówek

10 kbm.

desek podłogowych

heblowanych i spundowanych dostarczają niżej ceny (33240

Bracia Schlieper
hurtownia materjałów opałowych i węgla
Gdańska 99. 33240
Tel. 306. Tel. 361.

Okazja! Dom z 2 interesami narożnik w głównej ulicy blisko rynku w Brodnicy sprzedam lub zamienię na inną kamienicę w Bydgoszczy, Toruniu lub Grudziądzu. 33..3

Michnowski, Brodnica
ul. Kościuszki 5.

Po przejęciu olbrzymich zapasów wykwintnego obuwia od renomowanej firmy **Fr. Rogoziński i S-ka T. z o. p. Bydgoszcz**, urządzam

wielką sprzedaż gwiazdkową

Bez względu na moje ceny bezkonkurencyjne, udzielam celem zareklamowania mojego młodego przedsiębiorstwa przy zakupach gotówkowych na wszelkie towary, nie wykluczając śniegowców

5% rabatu reklamowego

LEON MAY

Magazyn wykwintnego obuwia (32859

Bydgoszcz, Jagiellońska 65-66 - Plac Teatr. 3, Tel. 973

PIANINA

najlepszego gatunku

za cenę zł. 2.200.— do 3.000.—

na odpłatę do 18 miesięcy

przy **niskiej** wpłacie - dostarcza

B. SOMMERFELD

Bydgoszcz, ulica Sniadeckich 56
Największa fabryka pianin w Polsce. 150 ludzi
Rok zał. 1905 Tel. 883 i 458
16758

Młodszy książkowy

do przedsiębiorstwa rolniczo-przemysłowego

zaraz potrzebny.

Oferty z życiorysem oraz podaniem wysokości wymaganej pensji przy wolnem mieszkaniu pp. należy skierować pod „Młodszy książkowy" do administracji nin. pisma. (33408

Naftę

w najlepszym gatunku w cenie **groszy 55 za litr** oddaje (32489

Jan Kapczyński,
Toruń,
ul. Szczytna 13
i Szeroka 13

dalej polecam po cenach zniżonych

mydła
proszki
szczotki
świece
sody

wszelkie artykuły do domowego użytku.

Mieszkania

5 do 6-pokojowego poszukuję

zaraz lub od 1 stycznia. Płacę czynsz z góry, reszta podług ugody.

Łaskawe zgłoszenia do Dziennika Bydgoskiego pod „K. K. N." (33200

Przeczytaj! Napisz!

Otrzymasz bezpłatnie

wielki ilustrowany cennik zawierający wiele niezbędnych przedmiotów w każdym domu, jak to: radjo (aparaty i sprzęt), gramofony, patefony, płyty, maszyny do szycia, rowery, platery, zegarki, biżuterję itp., które sprzedajemy na obszarze całej Rzeczypospolitej drogą korespondencyjną na warunkach niezwykle dogodnych. (32746

Dom Towarowy M. OKÓŃ, Warszawa, Zielna 11
Telefon 121-66.

Okazyjna sprzedaż!

Auto marki „Opel" (półciężarowy)

zupełnie nowy, nadający się do każdego przedsiębiorstwa, pod korzystnemi warunkami jest na **sprzedaż.** Zgł. do filji Dz. B. Grudziądz pod „Opel".

Piękny Serwis porcelanowy
Najlepszy podarek gwiazdkowy
H. Dymkowski
Bydgoszcz
Gdańska 2. Tel. 1037.

W E E S E

Nazwisko to związane jest z Toruniem od setek lat.

Znakomite

toruńskie pierniki

zawdzięczają swoją sławę temu oto nazwisku. Kupując toruńskie pierniki, wyraźnie należy

żądać WEESE'GO

Każdy pierwszorzędny skład prowadzi wyroby 33105

WEESEGO.

Pomocnik

fryzjerski damski, biegły w ondulacji lub fryzjerka potrzebna od 15. XII. B. Barcikowski, Koronowo. (32673

ODPOWIEDZI REDAKCJI.

SKÓRCZ. W. A. Zdaje się, iż zaszło tu nieporozumienie. Nigdy nie chcieliśmy ośmieszać. Stan faktyczny, który Pan przesłał nam, zgadza się z tem, cośmy napisali.

TCZEW. Prośby do Pana Ministra spraw wewn., wystosowanej przez Panów, nie zamieścimy. Spełniła ona już swoje zadanie, gdy dostała się do rąk Pana Ministra. Przez ogłoszenie jej sprawie nie pomoglibyśmy, owszem przyniosłaby ona szkodę zainteresowanemu.

Nowe. R. M. Korespondencja porusza sprawy prywatne, jak poczęstunek w lokalu restauracyjnym i dlatego nie zamieszczamy jej.

Wudzyn — abonent. Nie podpisanej nazwiskiem korespondencji przyjąć nie możemy.

Łobżenica. Autorowi „pogawędki przy piwku". Bardzo dowcipnie rzecz napisana, dużo jest też prawdy życiowej. Przyjęliśmy do wiadomości...

Pałcz. W. B. Zawiadomiliśmy o fakcie tym urząd pocztowy, celem dalszego urzędowania.

Kartuzy. A. F. Z pewnych względów nie zamieszczamy. Chcemy zasięgnąć opinji u drugich osób.

Chojnice. J. B. Sprawozdanie otrzymaliśmy z sekretarjatu cechu, nie od korespondenta. Jeżeli zaszła nieścisłość, to nie z naszej winy.

P. Wł. Falkowski. Za wiele mieliśmy redakcyjnego materjału o 10-leciu niepodległości i dlatego nie mogliśmy z usług Pana skorzystać.

SYPNIEWO. Ponieważ już jest grudzień sprawozdania w całości nie wydrukujemy, zresztą brak miejsca nie pozwala nam pisać o wszystkich obchodach 10-lecia.

ŁĄCZKI. Paweł Miłosz. O fakcie, który Pan podaje, już pisaliśmy i powtarzać się nie możemy.

Działdowo „Mazurowi". Tak bardzo obszernych sprawozdań dawać nie możemy. Prosimy w przyszłości krócej referować.

Napisowy wiersz tłusty 20 groszy, każde dalsze słowo 10 groszy. 5 cyfr = 1 słowo — i, w, z, a = każde stanowi słowo.

DROBNE OGŁOSZENIA

Ogłoszenia większe pod niniejszą rubryką oblicza się na mm o 100% drożej.

Dla poszukujących posady 20% zniżki. — Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 9 przed południem.

POLECENIA

Na gwiazdkę
polecam korzystnie gwiazdorki, marcepany, pierniki, czekoladki etc. Własna wytwórnia. Kocerka, Dworcowa 33. (33389

Powozowe
sukno granatowe (Wolf färber) dostarcza fabryczny skład sukna. B. Schönberg, Kraków, Grodzka 39. Wzory na żądanie. (18641

Meble
wszelkiego rodzaju, solidnego wykonania: kompletne sypialnie, jadalnie, kuchnie oraz pojedyńcze szafy, stoły, łóżka, krzesła, kanapy, leżanki na najkorzystniejszych warunkach tylko u Andrzeja Nowaka, Bydgoszcz, Wełn. Rynek 5/6 róg Podgórnej. Tel. 2143 (6230

Meble
jadalnie, sypialnie pod gwarancją dąb, także inne meble w wielkim wyborze na dogodnych warunkach poleca Zieliński, Śniadeckich 43. (18509

Grzyby suszone
prawdziwe, krajane wysyłam kilo 10 zł pod zaliczką. Jan Słomiński, Rytel (Pomorze). 33199

Głośniki „Nora"
to cud techniki radjowej. Niezastąpione. Tanie. Żądajcie od dostawcy demonstracji „Nora", w razie odmowy prosimy zwracać się „Palatine", Bydgoszcz, Długa 37, telefon nr. 1543. (33326

Józef Meteiski,
Bydgoszcz, Długa 50 poleca po cenach niskich pończochy, skarpetki, rękawiczki, krawaty, chusteczki, wstążki, koronki, trykoty oraz galanterje i wyroby skórzane. (33229

Kanapy leżanki
i materace najtaniej i pod gwarancją tylko u AndrzejaNowaka Wełniany Rynek, 5/6, róg Podgórnej. 22325

Skład
kolonjalny w mniejszem mieście z mieszkaniem, ogrodem, dobrze zaprowadzony, do wydzierżawienia, lub poszukuję wspólniczki z kapitałem 1000—1500 zł. zaraz. Of. do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2, pod „J. G." (18650

Skład
kolonjalny, nadający się na każdą branżę z wolnem mieszkaniem zaraz na sprzedaż. Adres wskaże Dz. Bydg. (33430

Sprzedam
w miasteczku na Pomorzu skład bławatów z przyległem 3 pokojowem mieszkaniem z towarem lub bez. Skład nadaje się na każdą branżę. Oferty do filji Dzien. Bydg. Dworcowa 2 pod „Z. S." (18612

Skład
z urządzeniem i trzema ubikacjami w Bydgoszczy przy głównej ulicy na sprzedaż. Zgł. Dziedzina, Gdańska 33. (18608

Tanie drzewo.
Suche wałki sosnowe 12 do 20 cm. grb., 60—120 dlg. 1,35 zł cent. Szczapy I kl. 16 zł. II kl. 13 zł metr, przy zamówieniu wag. nadesłać 100 zł, reszta na zaliczkę wysyła J. Swinka, Oborniki. (32686

Koniki
na biegunach, skórą obciągane, duże gustowne sprzedaje tanio na raty Tapicernia, Jagiellońska 4 II podwórze prawo. (33138

Pianino
mało używane sprzedam korzystnie. Koerdt, Królowej Jadwigi 4 b. (33325

Samochód
2 osobowy, sportowy 6/25 P. S. w doskonałym stanie sprzedam. Toruń. skrz. pocztowa 63. (33294

Bilardowe
sukno 180 cm. szerokie gatunek przedwojenny dostarcza fabryczny skład sukna. B. Schönberg, Kraków, Grodzka 39. Wzory na żądanie. (18640

KUPNA

Poszukuję
do podwozia Fiat 501 i 505 karoserję. Of. do Dz. Bydg. pod „Fiat". (33193

Kupuję
każdą ilość karpi po najwyższej cenie dziennej. Th. Cieszyński. Bydgoszcz, Łokietka 6. Telefon 975. (18610

Wózek
dla lalki kupię. Pomorska nr. 36, Drzazga. 18538

Piekarni
dobrze zaprowadzonej w Bydgoszczy poszukuję celem kupna lub dzierżawy wpłacić mogę 25—30 000 zł Agenci wykluczeni. Zgłoszenia Maksymiljan Nowak Kobylin pow. Krotoszyn. (33414

Karoserję
autobusową na 20—22 osób, używaną kupię. Of. z podaniem ceny do Dz. Bydg. pod „Karoserja." 18644

Cukiernik
może się zaraz zgłosić. Of. do filji Dz. Bydg. pod „Cukiernik H." (33197

Pomocnika
ślusarskiego starszego przyjmie na stałą pracę. A. Remlein, Solec Kujawski, Rynek 5. 18643

Pomocnik
fryzjerski damski - męski potrzebny zaraz lub później. Adres wskaże Dz. Bydg. (18483

Bona
I klasy lub nauczycielka do dzieci poszukiwana. Grunwaldzka 143, II ptr. (33426

Bona
potrzebna od 1 stycznia. Zgłosz. Aleje Mickiewicza 2, III ptr. 18652

Poszukuję
zaraz ucznia do składu kolonjalnego połączonego z restauracją. F. Kowalik, Gąsawa. (33305

Uczeń
fryzjerski potrzebny zaraz. Gdańska 114. (18621

Urzędnik podatkowy
z długoletnią praktyką zamierza zmienić posadę na książkowego w większem przedsiębiorstwie handlowem lub przemysłowem. Of. do Dz. Bydg. pod „Z. 1195". (33435

Młodzieniec
lat 20 (sierota) inteligentny wymowny, znajdujący się w krytycznem położeniu poszukuje jakiejkolwiek posady 3 let prakt. biurowa. Łaskawe zgł. do filji Dz. Bydg. pod „Lat 20". (18652

Uczeń
drogeryjny z dwuletnią prakt. pierwszorzędnemi świadectwami pragnie swą naukę dokończyć. Łaskawe zgł. do Dz. Bydg. pod „Uczeń B." (33433

Biegła
ekspedjentka rzeźnicka z kilkuletnią praktyką poszukuje posady od 1. 1. 29 r. Łask. oferty pod „Ekspedjentka" do Dzien. Bydg. (33367

MIESZKANIA

Mieszkania
4 pokoje lub więcej poszukuję. Czynsz podług ugody, zwracam ewtl. koszty remontu. Łask. zgłoszenia do Dz. Bydg. pod „W. R.". 33201

Mieszkania
3 pokojowego poszukuje urzędnik emeryt. Zapłacę czynsz zgóry i remont. Zgł. pod „Emeryt" do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2 18553

Mieszkanie
pokój z kuchnią względnie większe poszukuję wprost od gospodarza. płacę czynsz zgóry. Zgł. do filji Dzien. Bydg. Dworcowa nr. 2 pod „E. M." 33266

Poszukuję
jedno wzgl. dwupokojowe mieszkanie. Położenie obojętne gdzie się na wszelkie warunki. Oferty do Dzien. Bydg. pod „Zew 29". 33331

Mieszkanie
3 lub 4-pokojowe z wszelkiemi ubikacjami nadającemi się na urzędnicze malarskiego wydzierżawię natychmiast od gospodarza lub za pośrednictwem. Płacę czynsz na dłuższy czas z góry wzgl. zgodzę się na inne warunki. Oferty do Dzien. Bydg. pod „Warsztat". 33332

Mieszkania
3-pokojowego poszukuje się wprost od gospodarza lub za pośrednictwem Warunki według umowy. Oferty do Dzien. Bydg. pod „Rozbudowa" (33330

Urzędnik
państwowy poszukuje 3 pokojowego mieszkania płaci 1,200 zł i czynsz według umowy. Zgł. do Dz. Bydg. pod „Urzędnik 9". (33419

POKOJE

Pokój
dla 2 panów oddam zaraz z utrzymaniem. Dworcowa nr. 33. (33359

Pokój
większy umebl. lub próżny ewentl. z używaniem kuchni poszukuję. Gdańska 91, Kajewicz. (18555

SPRZEDAŻE

Kamienica
dwupiętrowa, masywna, centrum Poznania, dochód 5.700 — rocznie spiesznie z powodu wyjazdu za 63.000 - sprzeda „Wszechpolska Agencja", Poznań, Długa 5. (33407

Dom
z ogrodem 8000 zł sprzedam Kaliska 3. 18524

Skład
kolonjalny z mieszkaniem towarem zaraz na sprzedaż. Adres wskaże Dz. Bydg. (33391

Baczność!
Pewna egzystencja, skład kolonjalny - tytoniowy w ruchliwej ulicy miasta powiatowego sprzedam natychmiast z powodu innego przedsiębiorstwa. Potrzeba 6000 zł. Wład. Dyszasz, Świecie, Młyńska nr. 11. Znaczek na odpowiedź dołączyć. (31866

Skład kolonjalny
nadający się na każdą branżę z wolnem mieszkaniem, towarem lub bez z powodu stosunków familijnych sprzedam. Szczukowska, Lipowa 3, III. piętro. (18551

Sprzedam
zaraz moją mleczarnię parową z nowemi maszynami, około 23 mórg ziemi, 2 morgi ogrodu owocowego, nowe masywne zabudowania, wpłaty około 30 tys. zł. Kościół, szkoła, poczta w miejscu. Leonard Gryza, Szwarcenowo, tel. 1, pow. Lubawa, Pomorze, stacja kolejowa: Biskupiec — Pomorski. (33201

Skład
z urządzeniem, towarem i mieszkaniem korzystnie sprzedam. Adres wskaże Dz. Bydg. (33429

Baczność!
Okazja jakich mało. Młyn motorowy 150 ctr. przemiału dziennie, w bogatej okolicy, mielenie wystarcza z przywozu, urządzenie nowoczesne, jest w pełnym biegu, z powodu stosunków rodzinnych sprzedam spiesznie za 75.000 zł., przy wpłacie 40.000 zł., resztę na czas dłuższy lub przyjmie wspólnika z wpłatą od 15—20.000 zł. i zaraz może wejść w posiadanie młyna. Młyn wodny murowany, jedna para walcy, 2 pary kamieni, komplet, oczyszczenie, przemiał 60 ctr. na dobę, w dobrej okolicy, w mieleniu z przywozu zapewnione, przy tem 25 mórg pszennej ziemi, 1 koń, 2 krowy, świnie i drób, martwy inwentarz kompletny, hipoteka czysta, z powodu wyjazdu sprzedam za 55.000 zł., wpłaty 30.000 i wiele innych poleca biuro „Pogoń", Bydgoszcz, Dworcowa 80, tel. 1815.

Mniejszą
mleczarnię zaraz na sprzedaż z powodu objęcia innego przedsiębiorstwa. Do objęcia potrzeba 5.000 zł. Zgł. do Dz. Bydg. pod „Mleczarnia". (33392

Piła taśmowa
z napędem ręcznym i nożnym także motorowym. Zupełnie jak nowa mało używana zaraz okazyjnie i tanio na sprzedaż. Otto Adam, kołodziej. Łabiszyn Stary Rynek 12. (33412

Samochód
4osobowy „Morris" typ 1927, bardzo mało używany, gotów do jazdy, z powodu objęcia innego przedsiębiorstwa korzystnie sprzedam. Spieszne oferty pod „T. 50" do Dz. Bydg. (33415

Sprzedaje
się tanio nowe męskie futro. Paderewskiego 38, I ptr. lewo od 12—3. 18620

Futro
męskie, lekkie bez pokrycia i kuchenka gazowa na sprzedaż. Jasna 18b part. prawo. (33409

Sprzedam
restauracyjne 4 stoły dębowe, 4 kanapki, 3 paramany żelazne przenośne i piec francuski. Łuczczyński, Mrocza. (18622

Meble
kuchenne mało używane korzystnie za 60 zł na sprzedaż. Szczypior, Kujawska 107 (18636

Urządzenie radja
komplet 3 lampkowy, wszystkich stacji z dobrym głosem odbiornik zaraz na sprzedaż. Zgł. po filji Dz. Bydg. Dworcowa 2 pod „Radjo". 18647

Bandonion
sprzedam lub zamienię na rower. Kruk, Chołoniewskiego 40. (33406

Sprzedam
wóz handlarski na resorach. Sobieskiego 13. 18654

Palto
męskie czarne dobrze utrzymane oraz płaszcz dla młodzieńca tanio na sprzedaż. Św. Trójcy 16, I p. prawo. (33434

Pies
żółty pinczer tanio na sprzedaż, ul. Gdańska 139, skład obuwia.

Młody
6 miesięczny wilk rasowy na sprzedaż. Kopernika 4. 18484

Skrzypce
lepsze kupię. Zgł. adres. portjer gmachu Dyrekcji kolejowej. 18643

Wózek
dziecięcy w dobrym stanie, kryty, kupię. Zgł. do filji Dz. Bydg. pod „Wózek". (18637

NAUKA

Szkoła malarstwa
prof. Konitzera, codziennie od 2—6. Zgłoszenia Gdańska 43, I ptr. (18596

Udzielam
lekcyj gry na fortepjanie skrzypcach i mandolinie gruntownie i tanio. Pomorska 4 /50 II p. lewo dom tylny. (18618

POSADY WOLNE

Przedstawiciela
na Wielkopolskę i Pomorze poszukuje poważne wydawnictwo. Znajomość i zdolności organizacyjne jakrównież nieposzlakowana opinja i wybitne referencje pożądane. Zgłoszenia osobiste z świadectwami lub uwierzytelnionemi odpisami tychże dnia 8 grudnia między 14-tą a 17-tą przyjmuje w Hotelu Boston - Ludwik Gierczak. (33432

Agentów
poszukuje Warszawskie Tow Ubezp. i Pocztowa Kasa Oszczędności. Piśmienne zgłoszenia z życiorysem podać w naszym biurze, Gdańska 34. (33030

Fryzjerka
biegła ondulatorka potrzebna zaraz lub od 15. XII. Zbuciński, Czersk, Pomorze. 33239

Służąca
do wszelkich pracy domowej, która umie gotować może się zgłosić. Restauracja ul. Sobieskiego 7. 33329

Uczennica
z porządnej rodziny do szycia i sprzedaży tow. krótkich potrzebna. Promenada 1, Baszyńska. 18640

Kucharka
mówiąca po niemiecku, tylko z dobremi świadectwami potrzebna zaraz lub od 1. Dworcowa 20, I piętro. 18549

Służącą
do wszelkich prac domowych zaraz potrzebna. Restauracja „Czarny kot" ul. Warszawska 10. (18653

Sprzątaczka
może się zgłosić. Ul. Dr Emila Warmińskiego 6 I. 18651

Służąca
z gotowaniem i prasowaniem może się zgłosić. Grunwaldzka 17. (33418

Potrzebna
służąca z dobrym gotowaniem zaraz. Ul. 3 Maja 15 II. ptr. lewo. 18645

Dziewczyna
z pojęciem o gotowaniu, która może w domu spać potrzebna. Pomorska 65. 18625

POSADY POSZUKUJĄ

Flecista
rutynowany poszukuje posady. Zgł. do Dzien. Bydg. pod „Dobry". 33324

DZIERŻAWY

Restaurację
wydzierżawię na ruchliwej ulicy z konsensem, do objęcia 3500 zł. Zgłoszenia do filji Dziennika Bydgoskiego Grudziądz, pod „Dzierżawa". (33054

Wydzierżawię
mieszkanie 3 morgi roli Ujejskiego 33. (33223

Okazja
Piekarnię z kolonjalką z powodu stos. fam. do wydzierżawienia. Of. pod „Ułan" do Dz. Bydg. 18528

Interes
narożnikowy do wynajęcia od gospodarza, gdzie wskaże Dz. Bydg. (18519

Duży
skład z urządzeniem w małem mieście wydzierżawi za cenę 6000 zł. Adres wskaże filja Dzien. Bydg. Dworcowa 2. 18642

Poszukuję
dzierżawy składu kolonjalnego wzgl. oberży w większej wsi kościelnej lub mniejszem mieście z wolnem natychmiast 2-pokojowem mieszkaniem i kuchnią. Zgłosz. nadesłać do Dzien. Bydg. pod „L. 4000". (18609

Piekarnię
poszukuję w dzierżawę w miejscowości z dobrym punkcie od 1 stycznia 1929. Dokładne szczegóły kierować Zieliński, Rywałd pow. Grudziądz. (33417

Korzystnie
do wydzierżawienia na lat 6 młyn motorowy w bardzo dobrej okolicy, przemiał 45—50 ctr. Do objęcia potrzeba 6000. Adres wskaże Dziennik Bydgoski. (33416

RÓŻNE

Unieważniam
wszelkie kontrakty zawarte przez Stanisława Hirsza z lokatorami Tumska 18 ponieważ nie posiada pozwoleństwa od gospodarza. W. A. Hirsch. (18638

Wspólnika
inteligentnego z mniejszą gotówką poszukuję. Of. pod „Kazimiera" do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2. 18511

„Z. A."
Sobota jestem w domu, 7—9 wieczorem. 33427

MATRYMONJALNE

Panienka
lat 19 z ukończoną 2 letnią szkołą Handlową półtoraroczną praktyką prowadzenia książkowości z ładnym charakterem pisma władająca dobrze językiem polskim i niemieckim, obeznana także w ekspedycji, szuka posady od 1. 1. 29. albo później najchętniej z wolnem utrzymaniem i skromnem wynagrodzeniem Zgł. do Dz. Bydg. pod „19". (33393

Dla brata
mego lat 27, kupca właśc. przedsiębiorstwa handl. i fabryki wartości około 150 tys. poszukuję żony. Panie wykształcone do lat 24 zechcą się zgłosić z fotografją do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2, pod „27". Dla powiększenia przedsiębiorstwa majątek pożądany lub realność. Rzecz poważna, fotografję zwrócę pod słowem honoru. Zgł. krewnych lub trudz. mile widziane. 18554

✝

We wtorek, dnia 4-go b. m. o godzinie 23[10] zasnął w Bogu opatrzony kilkakrotnie Sakramentami św. otoczony rodziną po długich i ciężkich cierpieniach w 48 roku życia mój najdroższy mąż, nasz najukochańszy ojciec, syn, zięć, brat, szwagier, wuj i kuzyn

ś. p.

Leon Rybarczyk

o czem donoszą w ciężkim smutku pogrążeni

Bydgoszcz, 7. 12. 1928 r.
Piotra Skargi 6

Żona z dziećmi i rodzina.

Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 8. bm. o godz. 2 po południu z kaplicy nowego cmentarza.
Msza św. za spokój duszy drogiego Zmarłego odbędzie się we wtorek, dnia 11. bm. o godzinie 8 rano w kościele farnym. (33439

Tanio i na raty

Ubrania męskie
Płaszcze damskie i męskie
Suknie, ubranka, płaszczyki

Lucjan Szulc
Bydgoszcz Jana Kazimierza 2

Każdy wtorek i czwartek od godziny 4-tej po poł.

świeże Kiszki

z kaszy, z bułek, salcesoniki i wątrobianki

A. Chwiałkowski, mistrz rzeźnicki **ul. Dworcowa 81.**
Telefon nr. 1565. (27182

✝

Dnia 4 b. m. zasnął w Panu, opatrzony Sakramentami św., po długiej i ciężkiej chorobie, nasz kochany kolega śp.

Leon Rybarczyk

asystent miejski.

W Zmarłym tracimy serdecznego kolegę i dzielnego współpracownika, a pamięć Jego wśród nas nie zaginie.

Urzędnicy Miejskiego Urzędu Opieki Społecznej w Bydgoszczy. (33438

OBWIESZCZENIE.

Zgodnie z §§ 38 i 55 Rozporządzenia Min. Pracy i Opiek. Społecznej z dnia 24. III 26 r. w sprawie przepisów wyborczych dla Kas Chorych (Dz. U. nr. 44 poz. 273) podaję do publicznej wiadomości, że dnia 4. 12. 28 r. wybrani zostali do Zarządu Powiatowej Kasy Chorych w Bydgoszczy:

a) na członków

z grupy ubezpieczonych:
1. Jan Łatka robotnik z Fordonu
2. Adam Sadowski, szwajcer z Gądecza
3. Jan Górski, robotnik z Koronowa
4. Józef Zakęś kołodziej z Kotomierza
5. Stanisław Krawisz robotnik z Opławca
6. Jan Chmara robotnik z Wiskitna

z grupy pracodawców:
1. Stanisław Alkiewicz rolnik z Kasprowa
2. Inż. Stanisław Rolbieski przemysł. z Bydgoszczy
3. ks. proboszcz Paluchowski z Wierzchucina

b) na zastępców

z grupy ubezpieczonych:
1. Stefan Piasecki, robotnik z Solca Kujawskiego
2. Andrzej Melle, robotnik z Gądecza
3. Walenty Jaśniak, robotnik z Solca Kujawskiego
4. Leon Nawrocki, robotnik z Gądecza
5. Józef Maryniak, robotnik z Maksymiljanowa
6. Maksymiljan Marczyński, robotnik z Nieciszewa

z grupy pracodawców:
1. Juljusz Dudziński, rolnik z Gościeradza
2. Władysław Wiśniewski, przemysłowiec z Koronowa
3. Mieczysław Krzemiński, rolnik z Augustowa.

Bydgoszcz, dnia 5. grudnia 1928 r.

(—) Wachowiak
Komisarz rządowy.

33486)

Dnia 4 grudnia 1928 roku zmarł po długich i ciężkich cierpieniach

ś. p. **Leon Rybarczyk**

asystent miejski

w 48 roku życia.

W Zmarłym tracimy sumiennego, gorliwego i niestrudzonego urzędnika, który poniósł niemałe zasługi w administracji komunalnej miasta Bydgoszczy.

Cześć Jego pamięci!

Magistrat miasta Bydgoszczy.

Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 8 grudnia r. b., o godzinie 2 popoł., z kaplicy nowego cmentarza. (33476

Klepsydry
wykonuje
Drukarnia Bydgoska.

Ślusarza

maszynowego obeznanego z tokarstwem który mógłby zarządzać warsztatem zatrudniającym około 12 pracowników, poszukuje poważne przedsiębiorstwo. Oferty z podaniem kwalifikacji, odpisów świadectw i wymagań kierować do „Par“, Poznań, Aleje Marcinkowskiego nr. 11, pod nr. „49,116“. 33500

Restauracja MUHS
Pomorska 44.

W czwartek, dnia 6. 12. 1928 r.

świeże kiszki, nogi wieprzowe i flaki

od godz. 11 przed południem **mięso z kotła**, na które uprzejmie zaprasza **Gospodarz.**

Lokal otwarty do 4-tej rano. (33472

✝

Ś. p.

Leon Rybarczyk

asystent biurowy Magistratu miasta Bydgoszczy

zmarł w dniu 5 bm. po długiej chorobie. (33475

Towarzystwo nasze traci w Zmarłym kolegę szczerego i zacnego o nieskazitelnym charakterze. Pamięć Jego w gronie naszego Zrzeszenia pozostaje niezatartą.

Towarzystwo Urzędników Miejskich.

Książkowego lub książkowej

(33494)

z gruntowną znajomością języka polskiego i niemieckiego, umiejących pisać na maszynie **poszukuje poważne przedsiębiorstwo przemysłowe** w woj. Poznańskiem. Zgł. w języku polskim i niemieckim z podaniem referencji oraz wymaganem wynagrodzeniem, należy składać pod nr. „49118“ do „PAR“ Poznań, Al. Marcinkowskiego 11.

Elektrotechnika

do sporządzania planów instalacyjnych i mniejszych kosztorysów poszukują. 33487

Pomorskie Zakłady Elektrotechnicz. in. K. Pudelewicz Toruń, Szeroka 2.

Stelmach

specjalista w budowie karoserji, starszy, jako pierwszy potrzebny. 83501

J. Degórski, budowa karoserji, **Poznań ul. Dąbrowskiego 88.**

Zające

polecam po cenach konkurencyjnych, funt 1,20 zł

Jan Gąszczak,
Dworcowa 31. Tel. 775
33406

Przewielebnemu Ks. Dziekanowi, Cechowi Mistrzowskiemu, Towarzystwu śpiewu „Lutnia“, chórowi kościelnemu, Towarzystwu „Sokół“, wszystkim przyjaciołom i znajomym, którzy szczerze współczuli z nami i uczestniczyli w pogrzebie oraz za tak liczne wieńce złożone na grobie drogiego syna mego i kochanego brata naszego ś. p.

Bolesława Kiełczewskiego

składamy na tej drodze najserdeczniejsze

„Bóg zapłać“

Matka wraz z rodziną.

Więcbork, dnia 6 grudnia 1928 r. (33467

Krawcowa szyje gustownie garderobę damską i dziecięcą po przystępnych cenach. **Kujawska 96,** parter lewo, II drzwi. 25405

Stenografji wyucza listownie najdoskonalej Instytut Stenograficzny — Warszawa, Krucza 26. Księgarniom przesłaliśmy dziewięć różnych wydawnictw Wojnara. Żądajcie okazania! 30436

Czytajcie „Dziennik Bydgoski“.

Cena ogłoszeń: 20 gr. za milim. 1 łamowo, szer. 38 m/m. Za reklamy na stronie przed ogłoszeniami 50 gr., w tekście na drugiej i trzeciej stronie 90 gr., na dalszych stronach 75 gr. za milim 1 łam., szer. 67 m/m. Drobne ogłoszenia słowo tytułowe 20 gr., każde dalsze 10 gr.; dla poszukujących pracy oraz na nekrologi 20 % zniżki. Przy powtórzeniu ogłoszeń udziela się rabatu. Przy konkursach i dochodzeniach sądowych wszelkie zniżki upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25 % dopłaty. — Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca o 20 % drożej. Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsce administracja nie odpowiada. — Miejsce płatności: Bydgoszcz. — Konta bankowe: Bank Związku Spółek Zarobkowych, Bank Ludowy. Bank Gospodarstwa Krajowego, Bank M. Stadthagen. — Konto czekowe: P. K. O. 203713 Poznań.

Wydawca, nakładem i czcionkami: Drukarnia Bydgoska Sp. Akc. w Bydgoszczy. — Redaktor odpowiedzialny: Henryk Ryszewski w Bydgoszczy.